

**UCHWAŁA Nr XLV/358/2014**

**RADY GMINY KOLBUDY**

**z dnia 27 maja 2014r.**

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy  
Kolbudy na lata 2014-2020**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.<sup>1</sup>), art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz.U. z 2013r. poz.182 z późn. zm. <sup>2</sup>), **Rada Gminy Kolbudy uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy na lata 2014-2020”, która stanowi załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kolbudy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2014r.

  
WICERZEWODNICZĄCY  
RADY GMINY  
Wiesław Rusiecki

---

<sup>1</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 645, poz. 1318 oraz w Dz. U. z 2014r. poz. 379

<sup>2</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2012r. poz. 1544 i 1548 oraz w Dz. U. z 2013r. poz. 509, poz. 1650

*Załącznik do Uchwały NR XLV/358/2014 Rady Gminy Kolbudy z dnia 27 maja 2014 r.*

**Strategia**  
**Rozwiązywania Problemów Społecznych**  
**Gminy Kolbudy**  
**na lata 2014-2020**



WICEPRZEWODNICZĄCY  
RADY GMINY

*Wiesław Russocki*  
Wiesław Russocki

**2014**

## SPIS TREŚCI

<b>WSTĘP .....</b>	<b>3</b>
<b>I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....</b>	<b>4</b>
1. STRUKTURA STRATEGII.....	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII .....	6
<b>II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....</b>	<b>19</b>
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY .....	19
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA .....	19
3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT.....	20
5. SYTUACJA GOSPODARCZA.....	22
6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY.....	25
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE .....	28
8. BEZDOMNOŚĆ.....	29
9. EDUKACJA .....	30
10. KULTURA .....	32
11. SPORT I REKREACJA.....	33
12. TURYSTYKA .....	34
13. SYTUACJA DZIECKA.....	36
14. OCHRONA ZDROWIA .....	40
15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE .....	43
16. POMOC SPOŁECZNA .....	44
17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	57
18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	58
19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	63
20. SEKTOR POZARZĄDOWY .....	71
21. ANALIZA SWOT .....	73
22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY.....	80
<b>III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....</b>	<b>86</b>
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ .....	86
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	102
3. PROGRAMY I PROJEKTY .....	103
<b>IV. UWAGI KOŃCOWE .....</b>	<b>111</b>
SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW .....	112

## **WSTĘP**

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego), w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia Rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w gminie Kolbudy przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, Policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, Kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2014-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.



## I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

### 1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

**Część wprowadzająca** zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu.

**Część diagnostyczno-analityczna** zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Demografia;
- Gospodarka;
- Rynek pracy;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Bezdomność;
- Edukacja;
- Kultura;
- Sport i rekreacja;
- Turystyka;
- Sytuacja dziecka;
- Ochrona zdrowia;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Działalność organizacji pozarządowych.

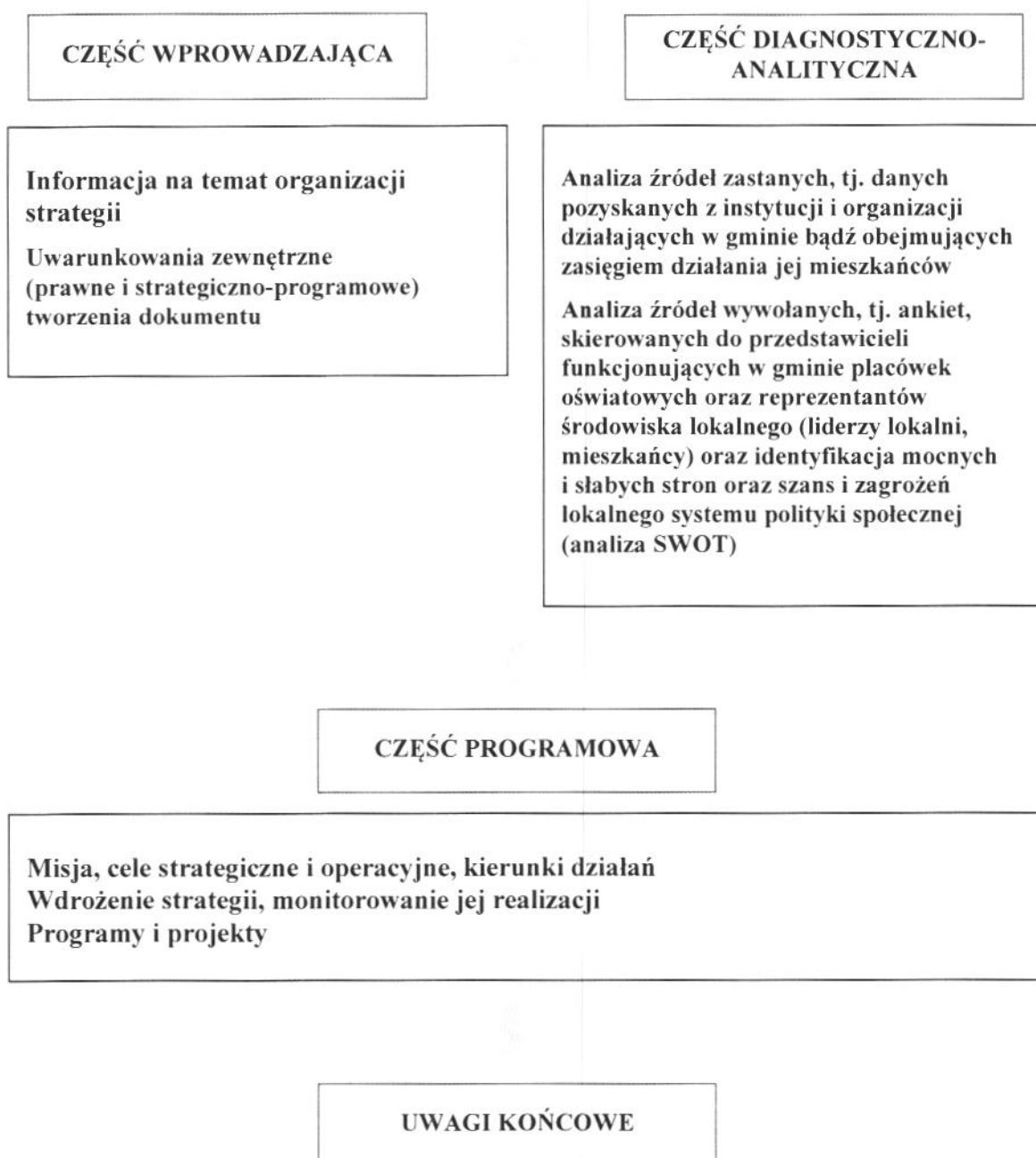
**Część programowa** zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawiono prognozę zmian oraz informację na temat sposobu wdrożenia dokumentu i prowadzenia monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników

monitoringowych. Część programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji gminy i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy.

**Diagram 1. Struktura dokumentu strategii**



## 2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

### 2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 i poz. 509), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 594, poz. 645 i poz. 1318),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2012 r. poz.1356;Dz.U. z 2013r. poz. 1563),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 135; Dz. U. z 2013 r., poz. 154 i 866),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 1456),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 i 1548),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. Nr 180, poz. 1493; Dz. U. z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842; Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887).
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 124),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 674, 675, 829, 1291 oraz 1645),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 i Nr 205, poz. 1211),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, Nr 171, poz. 1016, Nr 209, poz. 1244 i Nr 291, poz. 1243; Dz. U. z 2012 r., poz. 986, 1456; Dz. U. z 2013 r., poz. 73, 675 i 1645),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 966 i 984),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536; Dz. U. z 2011 r. Nr 112, poz. 654, Nr 149, poz. 887, Nr 205, poz. 1211, Nr 208, poz. 1241 i Nr 209, poz. 1244).

Podczas realizacji strategii znajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

## **2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE**

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

### **2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE**

#### **Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu**

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;

3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „**Europejski program walki z ubóstwem**” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

### **Narodowa Strategia Integracji Społecznej**

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,

- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorzady terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

#### **Program Operacyjny Kapitał Ludzki (dokument aktualny do końca 2014 roku)**

Najważniejszym instrumentem finansowym polityki społecznej Unii Europejskiej jest Europejski Fundusz Społeczny. Finansuje on działania państw członkowskich w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich w celu osiągnięcia spójności gospodarczej i społecznej oraz wysokiego poziomu zatrudnienia. Zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO) całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce na lata 2007-2013 została ujęta w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa.

Problematyka integracji społecznej została ujęta w dwóch priorytetach tego Programu, tj. w realizowanym na poziomie centralnym priorytecie I „Zatrudnienie i integracja społeczna” oraz w realizowanym na poziomie regionalnym priorytecie VII „Promocja integracji społecznej”. W ramach tych priorytetów przewidziano następujące działania odnoszące się do problematyki integracji społecznej:



- 1.2. Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej,
- 1.3. Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej,
- 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji,
- 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej,
- 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji.

Pośrednio dla problematyki integracji społecznej istotne jest również wyznaczone w ramach Priorytetu V – Działanie 5.4 „Rozwój potencjału trzeciego sektora”.

## **2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE**

### **Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2020 roku**

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego została uchwalona przez Sejmik Województwa Pomorskiego w dniu 24 września 2012 r. (Uchwała NR 458/XXII/12).

Województwo pomorskie położone jest w północnej, nadbałtyckiej części Polski, zajmując obszar 18 293 km<sup>2</sup>. W skład województwa wchodzi 16 powiatów i 4 miasta na prawach powiatu oraz 123 gminy: 25 miejskich, 17 miejsko-wiejskich i 81 wiejskich.

Strategia obejmuje 14 celów strategicznych ujętych w ramach 3 priorytetów. Cele strategiczne mają charakter ogólny i określają pożądane stany lub procesy:

#### **Priorytet: KONKURENCYJNOŚĆ**

1. Lepsze warunki dla przedsiębiorczości i innowacji
2. Wysoki poziom edukacji i nauki
3. Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne
4. Efektywna sfera publiczna
5. Silna pozycja i powiązania Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta w układzie ponadregionalnym, głównie bałtyckim

#### **Priorytet: SPÓJNOŚĆ**

1. Wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej
2. Silne, zdrowe i zintegrowane społeczeństwo
3. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego
4. Kształtowanie procesów społecznych i przestrzennych dla poprawy jakości życia
5. Wzmacnianie subregionalnych ośrodków rozwojowych

#### **Priorytet: DOSTĘPNOŚĆ**

1. Efektywny i bezpieczny system transportowy



2. Poprawa funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej i teleinformatycznej
3. Lepszy dostęp do infrastruktury społecznej, zwłaszcza na obszarach strukturalnie słabych
4. Zachowanie i poprawa stanu środowiska przyrodniczego

## **Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020**

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP) jest jednym z narzędzi realizacji *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020*. Tematyczny zakres oraz logika interwencji RPO WP są zdeterminowane zapisami sześciu Regionalnych Programów Strategicznych (w zakresie rozwoju gospodarczego, aktywności zawodowej i społecznej, transportu, energetyki i środowiska, aktywności kulturalnej i turystycznej, ochrony zdrowia) stanowiącymi uszczegółowienie SRWP.

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 skupia się na 10 celach tematycznych i 30 priorytetach inwestycyjnych. Zaliczono do nich:

### **1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji**

- wzmacnianie infrastruktury badań i innowacji i podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności o znaczeniu europejskim;
- promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, budowanie sieci współpracy (...), wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii,

### **2. Zwiększenie dostępu do TIK, ich wykorzystania i jakości**

- wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia;

### **3. Zwiększanie konkurencyjności MŚP**

- promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm;
- opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu internacjonalizacji;
- wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług;
- wspieranie zdolności MŚP do udziału w procesach wzrostu i innowacji;

#### **4. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej we wszystkich sektorach**

- promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii;
- wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym;
- promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, w tym wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i mitygacyjnych;

#### **5. Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem**

- promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi;

#### **6. Ochrona środowiska i promowanie efektywnego gospodarowania zasobami**

- zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami tak, aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego;
- zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej tak, aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego;
- ochrona promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego;
- ochrona i przywrócenie bioróżnorodności, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie systemów ochrony ekosystemów, w tym programu NATURA 2000 oraz zielonej infrastruktury;

#### **7. Promowanie transportu zorganizowanego z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju i usuwanie niedoborów przepustowości w najważniejszych infrastrukturach sieciowych**

- zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T;
- rozwój i rehabilitacja kompleksowego, nowoczesnego i interoperacyjnego systemu transportu kolejowego;

#### **8. Promowanie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników.**

- wspieranie rozwoju przyjaznego dla zatrudnienia poprzez rozwój potencjałów endogenicznych jako elementu strategii terytorialnej dla obszarów ze specyficznymi potrzebami, łącznie z przekształceniem upadających regionów przemysłowych oraz

działaniami na rzecz zwiększenia dostępności i rozwoju zasobów naturalnych i kulturowych;

- zapewnianie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników;
- samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy;
- równouprawnienie płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego;
- adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian;
- aktywne i zdrowe starzenie się;

#### **9. Promowanie włączenia społecznego i walka z ubóstwem**

- inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych;
- wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich;
- aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności;
- wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych;

#### **10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie**

- ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego;
- poprawa jakości, skuteczności i dostępności szkolnictwa wyższego oraz kształcenia na poziomie równoważnym w celu zwiększenia udziału i poziomu osiągnięć;
- inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

#### **Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2012-2014**

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2012-2014 dla powiatu gdańskiego został przyjęty uchwałą Rady Powiatu Gdańskiego z dnia 28 marca 2012 r. i jest wypełnieniem wymogu ustawowego wyrażonego w artykule 180 ust 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 ze zmianami). Zgodnie z ustawą w przypadku niemożności zapewnienia opieki

i wychowania przez rodziców, dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej, którą organizuje powiat.

Celem programu jest tworzenie warunków do skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej w powiecie gdańskim z ukierunkowaniem na formy rodzinne. Dokument wyznacza cel strategiczny: **„Rozwój systemu pomocy dziecku i rodzinie w celu zapewnienia opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą”**. Cel strategiczny podzielony został na dziewięć celów szczegółowych, w ramach których wyznaczone zostały kierunki działania. Koordynatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim.

System pieczy zastępczej uwzględnia trzy poziomy oddziaływania: gmina, powiat, samorząd województwa.

Gmina zobowiązana jest do działań z zakresu profilaktyki rodzinnej. Jest ona realizowana przez gminne instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny. Tworzy się stanowisko asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną, kierowaną wyłącznie do rodzin, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Ponadto dzieciom zapewnia się pobyt w placówkach wsparcia dziennego (np. świetlicach, klubach środowiskowych, ogniskach wychowawczych), które organizują dzieciom czas wolny i pomagają w nauce, przy stałej współpracy z rodzicami. Praca z rodziną jest prowadzona m.in. w formie poradnictwa, mediacji, terapii rodzinnej, treningu umiejętności wychowawczych i terapeutycznych dla rodziców.

Podmiotom działającym na szczeblu gminy (ośrodkom pomocy społecznej, a także organizacjom pozarządowym i innym podmiotom działającym w sferze pomocy społecznej)

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej dla powiatu gdańskiego wyznacza realizację następujących celów szczegółowych oraz kierunków działań:

**Cel szczegółowy 5. Tworzenie warunków do powrotu dziecka do rodziny i środowiska (reintegracja rodziny).**

Kierunki działania:

1. Praca z rodziną biologiczną dziecka przebywającego w placówce lub w rodzinie zastępczej na rzecz jego powrotu do rodziny.
2. Wypracowanie wspólnego systemu pracy z rodziną biologiczną dziecka wszystkich instytucji zaangażowanych w prace z dzieckiem i rodziną.
3. Podejmowanie działań na rzecz przywracania więzi rodzinnych – praca z rodzicami naturalnymi.
4. Monitoring sytuacji rodziny po jej reintegracji.

**Cel szczegółowy 6. Wpieranie rozwoju systemu adopcji.**

Kierunki działania:

1. Praca na rzecz szybkiego uregulowania sytuacji prawnej dziecka,
2. Współpraca z sądem, Ośrodkiem Adopcyjnym.
3. Wspieranie dziecka i rodziny zastępczej podczas procesu adopcji.
4. Prowadzenie lobbingu na rzecz pozyskiwania kandydatów na rodziców adopcyjnych.

**Cel szczegółowy 7. Inicjowanie programów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej młodzieży opuszczających rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo – wychowawcze.**

Kierunki działania:

1. Tworzenie programów usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych i placówek ,  
czuwanie nad ich realizacją, korekta i dostosowanie do aktualnych potrzeb.
2. Wdrażanie programów psychoedukacyjnych skierowanych do osób usamodzielnianych.
3. Realizacja projektów dofinansowywanych z UE związanych z wyrównywaniem szans  
wchodzenia w dorosłe życie.

**Cel szczegółowy 8. Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą.**

Kierunki działania:

1. Praca z rodziną biologiczną pełnoletniego wychowanka rodzin zastępczych i placówek  
na rzecz jego powrotu do środowiska rodzinnego.
2. utrzymywanie mieszkań chronionych dla usamodzielnianych wychowanków.
3. Utworzenie grupy wsparcia usamodzielnianych wychowanków.
4. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia i mieszkania z zasobów gminy. .

**Cel szczegółowy 9. Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodziną zastępczą, naturalną, adopcyjną, młodzieżą i dziećmi.**

Kierunki działania:

1. Organizowanie wspólnych szkoleń pracowników socjalnych OSP, PCPR, PPP,  
kuratorów , pedagogów szkolnych, Policji w zakresie problematyki rodzinnej.
2. Realizacja projektów dofinansowywanych z UE związanych z podnoszeniem wiedzy  
i kwalifikacji w zakresie wszechstronnej pomocy środowiskowej.

**Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Kolbudy na lata 2010-2020**

Strategia stanowi podstawę działania gminy, programów i przedsięwzięć, a także polityki przestrzennej. Informuje o warunkach podejmowania i realizacji wszelkich działań

w gminie, w tym formułowaniu kolejnych Wieloletnich Planów Inwestycyjnych. Stanowi podstawę korzystania przez gminę z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych zewnętrznych źródeł finansowania.

Strategia tworzy platformę współdziałania wszystkich zainteresowanych podmiotów, głównych aktorów życia publicznego (mieszkańców, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, przedsiębiorców oraz władz gminy) w celu wypracowania wspólnej przyszłości, odpowiadającej ich potrzebom.

Sformułowano nadrzędny cel strategiczny, który stanowi zarazem misję gminy i brzmi: „Nadrzędnym celem strategicznym rozwoju gminy jest dalsza poprawa warunków życia mieszkańców i gospodarowania przedsiębiorstw przy zachowaniu zalet położenia względem Trójmiasta, walorów przyrodniczo-krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego przy jednoczesnym wykorzystaniu dotychczasowej różnorodności gospodarczej i kulturowej”.

Cel strategiczny podzielony został na poszczególne cele operacyjne, a te podzielone zostały w następujące grupy:

#### **1. Gmina dostępna i bezpieczna**

- poprawa jakości i bezpieczeństwa komunikacji drogowej i szynowej (w tym komunikacji publicznej) wewnątrz jak i na zewnątrz gminy.
- rozwijanie nowych technik komunikacji mieszkańców ze sobą i ze światem zewnętrznym
- wypracowywanie kolejnych możliwości współpracy z sąsiadującymi gminami, powiatem i województwem
- rozwiązanie kwestii związanych z melioracją i terenami zalewowymi
- monitoring stanu środowiska
- poprawa poczucia bezpieczeństwa
- wzrost świadomości prawnej obywateli

#### **2. Gmina zrównoważonego rozwoju**

- wypracowanie wytycznych do planowania ład przestrzennego. zachowanie walorów krajobrazowych – podział terenów gminy pod względem walorów przyrodniczo-krajobrazowych, dziedzictwa kulturowego, zakresu ich ochrony i możliwości ich przyszłego wykorzystania, czyli maksymalnych możliwych intensywności ich zagospodarowania.
- rozwój turystyki na terenie gminy

**3. Zdrowa i wykształcona gmina**

- nieustanne zwiększanie możliwości powiększania zasobu wiedzy całości społeczeństwa gminy
- wypracowanie bodźców i zachęt do samodoskonalenia się
- poprawa dostępu do usług medycznych oraz ogólnego stanu zdrowia mieszkańców
- dążenie do jak najlepszego stanu środowiska w gminie i jej sąsiedztwie

**4. Gmina zintegrowana**

- dążenie do jak największej integracji mieszkańców gminy oraz likwidacji dzielących je barier
- zwiększenie poczucia tożsamości mieszkańców z miejscem ich zamieszkania

**5. Gmina przedsiębiorcza**

- wypracowanie jasnego wizerunku gminy
- przygotowanie i promocja oferty gminy



## II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

### 1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Gmina Kolbudy jest gminą wiejską, położoną we wschodniej części województwa pomorskiego, w powiecie gdańskim, a jej obszar (8.280 ha) zajmuje południowo-wschodnią część Pojezierza Kaszubskiego, sąsiadującego z Żuławami Wiślanymi.

Gmina graniczy z miastem Gdańskiem oraz z gminami: Żukowo, Trąbki Wielkie, Przywidz i Pruszcz Gdański. Tworzy ją 15 wsi sołectkich (Babidół, Bąkowo, Bielkowo, Bielkówko, Buszkowy, Czapielsk, Jankowo Gdańskie, Kolbudy, Kowale, Lisewiec, Lublewo Gdańskie, Łapino, Ostróżki, Otomin, Pręgowo) i kilka miejscowości nie stanowiących odrębnego sołectwa (Miechucińskie Chrusty, Nowiny, Żmijewo, Gołąbkowo, Krymki). Administracyjnie gmina Kolbudy wchodzi w skład powiatu gdańskiego z siedzibą w Pruszczu Gdańskim.

Ośrodkiem administracyjno-usługowym gminy jest wieś Kolbudy. W Kolbudach znajduje się większość instytucji publicznych. Tu mają siedzibę: Urząd Gminy, poczta, dwa banki, ośrodek zdrowia, Nadleśnictwo Kolbudy, kilka aptek, spółka wodna, Dom Kultury, biblioteka publiczna, gminne przedszkole, Zespół Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego, liczne sklepy i zakłady usługowe oraz komisariat policji.

### 2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Gmina Kolbudy posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną. Niemal cały obszar gminy jest skanalizowany, a ścieki odprowadzane są do oczyszczalni Wschód w Gdańsku.

Dane szczegółowe na temat sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i drogowej w gminie przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2012 roku**

<b>sieć wodociągowa</b>	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	3,31
udział ludności korzystającej z sieci	99%
<b>sieć kanalizacyjna</b>	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	3,19



udział ludności korzystającej z sieci	94%
liczba oczyszczalni ścieków	brak
<b>sieć drogowa</b>	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	91,84
w tym długość dróg gminnych (w km)	56,25

Dane Urzędu Gminy Kolbudy.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w gminie w latach 2010-2012. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 2. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2010-2012**

<b>inwestycje</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• ciąg pieszo – rowerowy Kolbudy – Kowale</li> <li>• droga Otomin – Kowale do potrzeb przemysłowych</li> <li>• przebudowa skrzyżowania DW 221 (rondo)</li> <li>• budowa ujęcia wody ze stacją uzdatniania wody w Bąkowie</li> <li>• kanalizacja sanitarna w części Otomina</li> <li>• przebudowa kanalizacji sanitarnej w Kolbudach</li> <li>• wodociąg spinający Kolbudy - Lublewo</li> </ul>

Dane Urzędu Gminy Kolbudy.

### 3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Gmina Kolbudy charakteryzuje się dogodnym położeniem w strefie podmiejskiej Aglomeracji Gdańskiej. Z centralnie położonej w gminie miejscowości Kolbudy do centrum Gdańska jest ok. 15 km, do centrum Gdyni ok. 30 km, do ośrodka powiatowego – Pruszcza Gdańskiego ok. 11 km. Ulokowana jest na osi głównego szlaku komunikacyjnego Gdańsk – Kościerzyna (droga wojewódzka nr 221).

Gmina posiada autobusowe połączenie komunikacyjne z Pruszczem Gdańskim, gdzie znajduje się siedziba powiatu. Komunikację z Gdańskiem zapewniają autobusy PKS Gdańsk oraz ZKM Gdańsk.

Dobre połączenia komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy miejscowości: Kolbudy, Kowale, Lublewo, Bąkowo, Jankowo i Otomin. Z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy miejscowości: Lisewiec i Ostróżki.

#### 4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Na koniec 2012 roku gmina Kolbudy liczyła 14.346 mieszkańców, w tym 7.348 kobiet, które stanowiły 51,2% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 132 osoby na km<sup>2</sup>.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2010-2012 ulegała niewielkim zmianom. Liczba dzieci i młodzieży oraz osób starszych rosła, zmieniała się natomiast nieznacznie liczba osób w wieku produkcyjnym, wykazując jednakże tendencję wzrostową. Generalnie liczba ludności gminy zwiększała się z roku na rok. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2010-2012**

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	3.327	3.385	3.506
liczba osób w wieku produkcyjnym	9.083	9.278	9.238
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1.251	1.364	1.602
<b>ogółem</b>	<b>13.661</b>	<b>14.027</b>	<b>14.346</b>

Dane Urzędu Gminy Kolbudy.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do gminy Kolbudy przedstawiają poniższe tabele.

**Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2010-2012**

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba urodzeń żywych	196	189	202
liczba zgonów	75	61	80
przyrost naturalny	121	128	122

Dane Urzędu Gminy Kolbudy.

**Tabela 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2010-2012**

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	405	374	299
saldo migracji w ruchu zagranicznym	3	1	9
saldo migracji ogółem	408	375	308

Dane Urzędu Gminy Kolbudy i Głównego Urzędu Statystycznego.

Wpływ na liczbę dzieci i młodzieży w gminie miała dzietność rodzin, zmienna w omawianym okresie, ale w 2012 wyższa niż w latach poprzednich, o czym świadczy liczba urodzeń żywych – od 196 w 2010 r. poprzez 189 w 2011 r. do 202 w 2012 r. Dużo niższa, choć wahająca się, liczba zgonów współdecydowała o korzystnym przyroście naturalnym, który ulegał zmianom – od 120 w 2010 r. poprzez 128 w 2011 r. do 122 w 2012 r.

Na wzrost liczby mieszkańców w gminie miał również wpływ ruch migracyjny, choć z roku na rok był on coraz mniej korzystny – z 408 w 2010 r. do 308 w 2012 r.

Przytoczone wyżej dane stanowią podstawę do zarysowania prognozy ludności gminy na najbliższe lata, przy czym należy zwrócić uwagę na dwie istotne, wcześniej odnotowane, kwestie. Pierwsza z nich – korzystna – dotyczy zwiększającej się w gminie liczby dzieci i młodzieży. Druga natomiast – niekorzystna – odnosi się do systematycznego wzrostu liczby osób starszych oraz osób w wieku produkcyjnym. W przyszłości ta ostatnia grupa będzie zasilana przez liczne obecnie grono osób w wieku produkcyjnym, które zakończą aktywność zawodową.

Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały w większym zakresie niż dotychczas dostosowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie zapewnienie im odpowiedniego dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

## **5. SYTUACJA GOSPODARCZA**

Gmina Kolbudy posiada dogodne warunki do rozwoju gospodarczego dzięki swojemu położeniu w sąsiedztwie Aglomeracji Trójmiejskiej.

Gmina sukcesywnie traci swój wiejski charakter, a struktura branżowa podmiotów gospodarczych w gminie już teraz ma postać charakterystyczną dla miast. Wysoki w niej udział mają: handel i naprawy, obsługa nieruchomości i firm, przetwórstwo przemysłowe i budownictwo. Funkcjonujące tu podmioty nie są nakierowane tylko na zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy.

Mimo, iż gmina sukcesywnie ewoluuje w kierunku przemysłowo-usługowym i rzemieślniczym oraz staje się mieszkalno-rekreacyjnym zapleczem dla pobliskich ośrodków miejskich, posiada nadal cechy obszaru rolniczego, a w strukturze użytków rolnych przeważają grunty orne, co potwierdzają dane przedstawione w poniższej tabeli.

**Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki**

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		3.112,631
w tym:	grunty orne (w ha)	2.390,945
	sady (w ha)	40,122
	łąki i pastwiska (w ha)	555,061
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		112,571
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		98,187

Dane Urzędu Gminy Kolbudy.

W latach 2010-2012 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie systematycznie zwiększała się, przy czym daje się zauważyć wyraźna dominacja sektora prywatnego. W roku 2010 ogółem zarejestrowanych w gminie było 1.770 podmiotów, (w tym 1.750 w sektorze prywatnym), natomiast w roku 2012 ich liczba wynosiła już 1.986 (w tym 1.966 w sektorze prywatnym). Działy one głównie w takich sekcjach, jak: handel i naprawy (273), budownictwo (199), przetwórstwo przemysłowe (190) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (174). Należy przy tym zaznaczyć, że spośród podmiotów, które według rejestrów mają siedzibę na terenie gminy Kolbudy, wiele prowadzi działalność na terenie Trójmiasta, gdzie zlokalizowane są ich biura oraz placówki handlowe, produkcyjne lub usługowe.

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie przedstawiają poniższe tabele:

**Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2010-2012**

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba podmiotów w sektorze publicznym	20	20	20
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	1.750	1.852	1.966
liczba podmiotów ogółem	1.770	1.872	1.986

Dane Urzędu Gminy Kolbudy oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

**Tabela 8. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2011 roku**

sekcja	liczba podmiotów
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10
górnictwo i wydobywanie	2
przetwórstwo przemysłowe	190
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną	1
dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5

budownictwo	199
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	273
transport, gospodarka magazynowa	131
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	27
informacja i komunikacja	58
działalność finansowa i ubezpieczenia	55
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	16
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	174
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	44
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0
edukacja	34
ochrona zdrowia i pomoc społeczna	96
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	18
pozostała działalność usługowa	44

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Do podmiotów powstałych w gminie w ciągu ostatnich trzech lat należą:

- TESCO w Kolbudach – ok. 30 miejsc pracy,
- sklepy: „Pepco”, „Rossmann” i inne powstałe przy TESCO,
- Centrum Handlowe w Kowalach,
- Hotel „Cztery Brzozy” w Kowalach.

W Kolbudach działa bank PEKAO SA oraz oddział Banku Spółdzielczego Pruszcza Gdański. Ponadto w gminie funkcjonuje Fundacja Ubezpieczeń Grupowych w Bąkowie, a także dwie organizacje zrzeszające przedsiębiorców: Stowarzyszenie Przemysłowo-Handlowe oraz Kolbudzkie Stowarzyszenie Kupców w Kolbudach.

Należy dodać, iż charakterystycznym dla całej gminy elementem jest dynamiczny rozwój budownictwa mieszkaniowego, indywidualnego i zwartego. Na pograniczu miasta Gdańska i gminy Kolbudy, w Kowalach, powstało nowoczesne osiedle o zabudowie wielorodzinnej (10.000 mieszkańców). W sołectwie Łapino, w pięknej scenerii zlokalizowane jest luksusowe osiedle domów jednorodzinnych o rezydencjonalnym charakterze. Ten rodzaj budownictwa jest w gminie preferowany.

## 6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gdańsku, w latach 2010-2012 liczba osób bezrobotnych w gminie Kolbudy ulegała zmianom (od 313 na koniec 2010 roku poprzez 301 osób na koniec roku następnego do 353 osoby na koniec roku 2012). Wśród pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety, których liczba na koniec kolejnych lat wyniosła: 169, 190 i 213. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 9. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2012**

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba bezrobotnych w gminie	313	301	353
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	3,3%	3,1%	3,6%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	169	190	213
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	53,9%	63,1%	60,3%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gdańsku.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2010-2012 w powiecie gdańskim, województwie pomorskim i w kraju.

**Tabela 10. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2010-2012**

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
stopa bezrobocia w powiecie gdańskim	5,4	5,4	6,3
stopa bezrobocia w województwie pomorskim	12,3	12,5	13,4
stopa bezrobocia w kraju	12,4	12,5	13,4

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2010-2012 powiat gdański charakteryzował się znacznie niższą, w stosunku do województwa pomorskiego i kraju, stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju w 2012 roku odnotowano jej wzrost w porównaniu z latami poprzednimi.

Pełna diagnoza problemu bezrobocia w gminie wymaga przeprowadzenia analizy danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia, a także rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz dostępnych ofert pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2012 roku przedstawiają poniższe tabele.

**Tabela 11. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia**

		liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)			liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
		ogółem	kobiet				ogółem	kobiet	
wiek	18-24 lata	70	41	58,5	staż pracy	bez stażu	58	33	56,8
	25-34 lata	97	65	67,0		do 1 roku	38	23	60,5
	35-44 lata	89	52	58,4		1-5 lat	75	47	62,6
	45-54 lata	52	31	59,6		5-10 lat	72	44	61,1
	55-59 lat	38	24	63,1		10-20 lat	64	39	60,9
	60-64 lata	7	X	X		20-30 lat	34	22	64,7
czas pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	40	19	47,5	wykształcenie	30 lat i więcej	12	5	41,6
	1-3 miesiące	88	40	45,4		wyższe	62	41	66,1
	3-6 miesięcy	67	38	56,7		policealne i śr. zawodowe	87	54	62,0
	6-12 miesięcy	68	49	72,0		średnie ogólnokształcące	44	34	77,2
	12-24 miesiące	68	53	77,9		zasadnicze zawodowe	73	41	56,1
	pow. 24 miesięcy	22	14	63,6		gimnazjalne i niższe	87	43	49,4

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gdańsku.

Na koniec 2012 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 18-34 lata, często bez doświadczenia zawodowego (łącznie 167 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia od 1 do 3 miesięcy oraz od 6 do 12 miesięcy i od 12 do 24 miesięcy (w sumie 224 osoby), osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat (75 osób) i od 5 do 10 lat (72 osoby), a także osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym (po 87 osób).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 35-44 lata (89 osób) i 45-54 lata (52 osoby), osoby pozostające bez pracy od 3 do 6 miesięcy (67osób), osoby ze stażem pracy od 10 do 20 lat (64 osoby) oraz osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (73 osoby).



Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 25-34 lata (67,0%) i 55-59 lat (63,1%), osób pozostających bez pracy długotrwale (77,9% pozostających bez pracy przez okres 12-24 miesięcy i 63,6% pozostających bez pracy ponad 24 miesiące), wśród osób ze stażem pracy od 20 do 30 lat (64,7%), od 1 roku do 5 lat (62,6%) oraz osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (77,2%) i wyższym (66,1%).

**Tabela 12. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy**

rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy	liczba bezrobotnych	liczba ofert pracy
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0
przetwórstwo przemysłowe	51	1
wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	0
budownictwo	23	0
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	62	0
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	9	0
transport i gospodarka magazynowa	9	0
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7	0
edukacja	4	0
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7	0
pozostała działalność usługowa	42	0

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gdańsku.

Na koniec 2012 roku wśród bezrobotnych w gminie dominowały osoby, dla których ostatnimi miejscami pracy były podmioty gospodarcze prowadzące działalność w takich działach, jak: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (62 osoby), przetwórstwo przemysłowe (51 osób), budownictwo (23 osoby) i pozostała działalność usługowa (42 osoby). Dostępnych na koniec 2012 roku ofert pracy dla bezrobotnych z gminy właściwie nie było, jeśli nie liczyć jednej oferty (przetwórstwo przemysłowe).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność



na rynku pracy. W szczególności dotyczy to tych, którzy przed zwolnieniem z pracy byli zatrudnieni w handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych, włączając motocykle, przetwórstwie przemysłowym, budownictwie oraz pozostałych usługach.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w dużym stopniu osiągały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na doksztalcenie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

## 7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych.

W latach 2010-2012 liczba mieszkań będących w zasobach gminy Kolbudy (mieszkań komunalnych) pozostawała na niezmiennym poziomie (30 mieszkań). Analogicznie dotyczy to liczby izb mieszkalnych (127) i powierzchni użytkowej mieszkań (1.435,5 m<sup>2</sup>), a także przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania (40 m<sup>2</sup>) oraz przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę (ok. 13 m<sup>2</sup>). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 13. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2010-2012**

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba mieszkań w zasobach gminy (mieszkań komunalnych)	30	30	30
liczba izb w mieszkaniach komunalnych	127	127	127
powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m <sup>2</sup> )	1.435,5	1.435,5	1.435,5
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m <sup>2</sup> )	40,0	40,0	40,0
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m <sup>2</sup> )	13,0	13,0	13,0

Dane Urzędu Gminy Kolbudy.

Ogółem w gminie w analizowanym okresie z roku na rok wzrastała liczba mieszkań oraz liczba izb (liczba mieszkań: od 4.525 w 2010 r. do 4.762 w 2012 r., liczba izb: z 19.395 w 2010 r. do 20.691 w 2012 r.). Rosła również powierzchnia użytkowa mieszkań (z 434.060 m<sup>2</sup> w 2010 r. do 469.901 m<sup>2</sup> w 2012 r.), a także przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (z 95,9 m<sup>2</sup> w 2010 r. do 98,7 m<sup>2</sup> w 2012 r.) oraz przeciętna powierzchnia

użytkowa mieszkania na 1 osobę (z 30,4 m<sup>2</sup> w 2010 r. do 31,3 m<sup>2</sup> w 2012 r.). Szczegółowe dane na ten temat przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 14. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2010-2012**

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba mieszkań	4.525	4.633	4.762
liczba izb	19.395	19.978	20.691
powierzchnia użytkowa mieszkań (w m <sup>2</sup> )	434.060	450.287	469.901
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m <sup>2</sup> )	95,9	97,2	98,7
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m <sup>2</sup> )	30,4	30,7	31,3

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Rodzinom i gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 15. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2010-2012**

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	59	68	84
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	582	613	700
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	134.392	140.541	169.412

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbudach.

W latach 2010-2012 liczba rodzin w gminie, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, rosła (z 59 w 2010 r. do 84 w 2012 r.). Zwiększała się również liczba przyznanych dodatków (z 582 w 2010 r. do 700 w 2012 r.) i tym samym wysokość kwot przeznaczonych na ten cel (z 134.392 zł. w 2010 r. do 169.412 zł. w 2012 r.).

## 8. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym wynikającym z braku stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz niejednokrotnie dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości. Osobami bezdomnymi, obok tych, którzy są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w gminie Kolbudy jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbudach. Przybiera ona głównie formę wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek) oraz schronienia. W latach 2010-2012 liczba rodzin i przebywających w nich osób objętych wsparciem z powodu bezdomności była niewielka i wykazywała tendencję spadkową (liczba rodzin: z 8 w 2010 r. do 5 w 2012 r., liczba osób w rodzinach z 9 w 2010 r. do 6 w 2012 r.). Schronienie osobom bezdomnym z gminy Kolbudy zapewniały Pomorskie Centrum Pomocy Bliźniemu w Gdańsku, Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych „AGAPE” w Nowym Stawie i Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych „PANAKEJA” w Wiślince. Na koniec 2012 roku przebywały w nich odpowiednio 2, 1 i 2 osoby z gminy.

## **9. EDUKACJA**

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2010/2012 w gminie Kolbudy funkcjonowało 16 publicznych i niepublicznych placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 7 przedszkoli, 7 szkół

podstawowych, 2 szkoły gimnazjalne. Większość tych placówek wchodziła w skład zespołów kształcenia, które obejmowały placówki różnego szczebla. Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawiają poniższe tabele.

**Tabela 16. Wykaz publicznych placówek oświatowo – wychowawczych prowadzonych przez Gminę Kolbudy**

nazwa	adres placówki
Zespół Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego w Kolbudach	Kolbudy, ul. Wybickiego 33
Zespół Kształcenia i Wychowania w BielkóWKu	BielkóWko, ul. Gregorkiewicza 1
Zespół Kształcenia i Wychowania w Lublewie	Lublewo, ul. Szkolna 5
Szkoła Podstawowa w Pręgowie	Pręgowo, ul. Bukowskiego 3
Gminne Przedszkole w Kolbudach	Kolbudy, ul. Wybickiego 29B

Dane Urzędu Gminy Kolbudy

**Tabela 17. Publiczne placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2010/2012**

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
Przedszkola	3 (6 oddz.)	163	19
Oddziały przedszkolne przy szk. podst.	10 oddz.	212	10
Szkoły podstawowe	4 (38 oddz.)	807	56
Szkoły gimnazjalne	1 (19 oddz.)	436	44
Szkoły ponadgimnazjalne	X	X	X
Ośrodek kultury	jako referat w UG Kolbudy		
Biblioteki i filie	2	1.093 w tym 507dzieci -	6 w tym 3 bibliotekarzy

Dane Urzędu Gminy Kolbudy

Oprócz ww. placówek oświatowo-wychowawczych, działalność w gminie prowadzą:

- Niepubliczne Gimnazjum w Kowalach
- 3 niepubliczne szkoły podstawowe
- 4 przedszkola niepubliczne
- 7 innych form wychowania przedszkolnego

## **10. KULTURA**

Mieszkańcy gminy Kolbudy, z racji bliskiego sąsiedztwa Aglomeracji Trójmiejskiej, mają zapewniony dostęp do licznych instytucji i placówek kultury. W ich bezpośrednim zasięgu są kina, teatry, opera oraz różnorodne imprezy artystyczne łącznie z Festiwalem Piosenki w Sopocie.

Organizatorem i koordynatorem działalności kulturalnej w gminie Kolbudy jest Referat Kultury i Rekreacji Urzędu Gminy, który finansuje tę działalność. Działają tu liczne koła zainteresowań (taneczne, plastyczne, integracyjne) oraz Studium Piosenki i Studium Malarstwa, a także Zespół Muzyczny Im-Puls. Wszystkie te jednostki prowadzą systematyczną pracę z młodzieżą. Utalentowane, młode wokalistki występowały w programach telewizyjnych „Szansa na sukces”, „Droga do gwiazd”, „Od przedszkola do Opola”. Referat Kultury i Rekreacji dysponuje profesjonalnym studiem nagrań, z którego korzystają młode utalentowane osoby.

Ważnym wydarzeniem kulturalnym jest Festiwal Pianistyczny Fermata, który poprzedziły zainaugurowane w 1998 roku Pomorskie Warsztaty Pianistyczne, po dwóch latach przekształcone w festiwal, organizowany w Lubiewie w niezwyklej scenerii. Końska ujeżdżalnia w Lubiewie przeobraża się w salę koncertową, którą zapełniają przez licznie przybywających melomanów. Na przestrzeni minionych lat miłośnicy muzyki mogli poznać talent i dorobek artystyczny pianistów reprezentujących kilka pokoleń finalistów Konkursów Chopinowskich, m.in. Ewę Pobłocką, Janusza Olejniczaka oraz artystów o ugruntowanej renomie, takich jak Leszek Możdżer, Waldemar Wojtal, Regina Smędzianka, Jadwiga Rappé. Festiwal ma charakter międzynarodowy. Uczestniczą w nim tacy zagraniczni wirtuozi jak Viera Nossina z Rosji, Salvatore Spano i Alberto Nosé z Włoch, Eugen Indjic i Bernard Ringeissen z Francji, Sa Chen z Chin, Ingrid Flitter z Argentyny.

Równolegle z koncertami festiwalowymi trwają dwutygodniowe Warsztaty Pianistyczne. Młodzi pianiści uczestniczą w wykładach i seminariach oraz korzystają z indywidualnych lekcji udzielanych im przez sławnych muzyków i wybitnych pedagogów polskich i zagranicznych. Najbardziej wyróżniający się otrzymują stypendia i możliwość indywidualnego występu w sali kameralnej Polskiej Filharmonii Bałtyckiej. Nagrody przyznaje też Genewskie Towarzystwo Chopinowskie. W ciągu sześciu dotychczasowych edycji warsztatów uczestniczyło w nich około 130 młodych adeptów sztuki pianistycznej. Festiwal i Warsztaty Pianistyczne odbywają się dzięki zaangażowaniu wielu ludzi z różnych środowisk, w tym również ze sfery biznesu. Zyskały uznanie muzycznych środowisk

twórczych i objęte są honorowym patronatem Ministra Kultury RP oraz Wojewody Pomorskiego. Patronuje im także Radio Gdańsk. Należą do najbardziej znaczących wydarzeń muzycznych na Wybrzeżu i coraz bardziej znanym w całym kraju. Obok wielu sponsorów z całego województwa, Fermatę wspiera Urząd Gminy Kolbudy.

Ponadto entuzjaści muzyki i pieśni z gminy Kolbudy zorganizowali się w Chór „Camerata Santa Cecilia”, którego repertuar zawiera pieśni narodowe, ludowe i religijne. W gminie działa też ciesząca się wielką popularnością Młodzieżowa Orkiestra Dęta.

## 11. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Uprawianiu sportu i rozwojowi kultury fizycznej w gminie sprzyjają liczne obiekty sportowo – rekreacyjne

1. Boiska
  - stadion w Kolbudach
  - boisko piłkarskie w Jankowie
  - boisko piłkarskie w Czapielsku
  - Orlik w Kolbudach
  - boisko w Łapinie
2. Korty tenisowe
  - w Kolbudach
  - w Łapinie
3. Park wodny VENUS w Łapinie (basen pływacki, basen rekreacyjny ze zjeżdżalnią, sauny)
4. Kręgle, bilard w Łapinie VENUS
5. Fitness w Kowalach
6. Jazda konna
  - Agrotur w Lublewie
  - Ośrodek Tabun w Otominie
  - Kumaki w Bąkowie
7. Strzelnica w Lublewie

8. Siłownia SILWIT w Łapinie
9. Paintball i Quady w Kolbudach
10. place zabaw.

Wszystkie działające w gminie zespoły sportowe finansowane są z budżetu gminy. Skupiają one nie tylko młodzież – najliczniejsze są drużyny piłki nożnej, przy czym trzy z nich to oldboje. Jedna drużyna piłkarska występuje w rozgrywkach Pucharu Polski, dwie w klasie okręgowej i w klasie B. Działa 6 drużyn młodzieżowych biorących udział w różnych rozgrywkach – od Ligi Pomorskiego Związku Piłki Nożnej po Ligę Powiatową.

Dzieci i młodzież mogą rozwijać swoje sportowe zainteresowania w sekcjach siatkówki, koszykówki, tenisa stołowego i ziemnego oraz szkółce wschodnich sztuk walki.

Dobrze wyposażony w sprzęt jest klub żeglarski, który posiada jednostki pływające typu „Orion”, „Conrad” oraz kilka mniejszych. Przystań żeglarska, gdzie ma siedzibę, jest własnością gminy, a szkolenia żeglarskie odbywają się na wodach Jeziora Kolbudzkiego.

## 12. TURYSTYKA

Władze gminy oraz całego województwa przywiązują wielką uwagę do ochrony naturalnego środowiska przyrodniczego i działań proekologicznych. Gmina Kolbudy od dawna inwestuje w ochronę środowiska, dbając o jego czystość i tym samym podnosząc walory turystyczne tego obszaru. Należy zauważyć, iż władze gminy z sukcesami zabiegają o europejskie fundusze na rozwój infrastruktury.

Gmina charakteryzuje się malowniczym położeniem na części Pojezierza Kaszubskiego, nazywanego Szwajcarią Kaszubską. Krajobraz gminy zdominowany jest przez liczne wzniesienia i kryształowo czyste jeziora. Porośnięte głębokim, puszczańskim lasem tereny sprawiają wrażenie baśniowej krainy. W głębokich, polodowcowych dolinach płyną rzeki Radunia i Reknica. Osiem współpracujących ze sobą elektrowni wodnych stanowi unikat na skalę europejską.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest wiele ośrodków wypoczynkowych i hoteli. Rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna (korty tenisowe, przystań żeglarska, stadniny koni) oraz bliskość Gdańska sprawiają, że gmina Kolbudy coraz częściej odwiedzana jest przez turystów.

Miejsca i zabytki, które warto zobaczyć:

- **Rezerwat przyrody Bursztynowa Góra** – rezerwat przyrody nieożywionej (jedyny w województwie pomorskim, utworzony w 1954 r., o powierzchni 5,03 ha), położony



na wschodnim krańcu Pojezierza Kaszubskiego, w bliskim sąsiedztwie Gdańska. Ochronie podlegają były wyrobiska neolitycznej kopalni odkrywkowej bursztynu. Najbliższe miejscowości to Bąkowo, Lublewo Gdańskie i Otomin. Rezerwat położony jest na skraju dużego kompleksu leśnego, zróżnicowanego pod względem zadrzewienia i ukształtowania terenu. Są to tereny wyjątkowo nadające się do spacerów, biegania oraz turystyki pieszej i rowerowej.

- **Rezerwat przyrody Jar Reknicy** – rezerwat krajobrazowy na wschodnim skraju Pojezierza Kaszubskiego (utworzony w 1980, o powierzchni 67,2 ha). Obszar chroniony to odcinek przełomu rzeki Reknicy przez wzgórza morenowe (zjawisko erozji) ze stokami porośniętymi grądem i buczyną. Występuje tu również chroniona roślinność o charakterze podgórskim a nawet górskim. Jednym z najciekawszych gatunków jest bezzieleniowy storczyk – storzan bezlistny. Najbliższe miejscowości to Czapielsk i Kolbudy.
- **Kościół pw. NMP Królowej Polski w Lublewie** jest centralnym punktem wsi, która miała charakter ulicówki dwudrożnej, był Kościół parafialny. Wzniesiony w drugiej połowie XIV wieku i z tego czasu pochodzą mury prezbiterium. W 1413 r. wzmiankowany jest pleban kościoła lublewskiego Jordanus. W 1433 r. kościół został zniszczony i wkrótce po tym odbudowany.
- **Elektrownia Wodna Łapino** położona w Łapinie pod zaporą ziemną sypaną piętrzącą wody rzeki Raduni. Obiekty elektrowni i zbiornik retencyjny zajmują fragment doliny Raduni na północ od Kolbud, w rejonie Łapina Dolnego. Teren elektrowni obejmuje powierzchnię 4,53 ha, na której zlokalizowany jest budynek elektrowni, przelew z kaskadą, spust oraz kanały przelewu i spustu.
- **Lasy Otomińskie** to kompleks leśny z dominacją buków, dębów i sosen. W ich centrum znajduje się Jezioro Otomińskie – miejsce wypoczynku mieszkańców Gdańska. Sam Otomin jest już właściwie miejscowością wypoczynkową, a tłumy gdańszczan chodzą wzdłuż dróg z Otomina do Kiełpina i Sulmina.

Gmina dysponuje dobrze rozwiniętą bazą noclegową i gastronomiczną oraz posiada w swojej ofercie różne formy wypoczynku. Jedną z nich jest agroturystyka. Oprócz noclegu oferta gospodarstw agroturystycznych działających w gminie obejmuje m.in.: wędkowanie, jazda konna zbieranie grzybów i jagód, obcowanie ze zwierzętami, uprawianie sportów, biesiady przy ognisku czy grillowanie. Dane szczegółowe na temat w/w obiektów przedstawia poniższa tabela.



**Tabela 18. Hotele, pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne w gminie w 2012 roku**

lp.	nazwa gospodarstwa	adres gospodarstwa
1.	Hotel Otomin	80-174 Otomin, ul. Żurawia 2
2.	Hotel VENUS	Łapino
3.	Zajazd Restauracja „U Bartka”	Kolbudy, ul. A. Ważnego 1
4.	Ośrodek Wypoczynkowy „ROMA”	Łapino
5.	Ośrodek TABUN	80-174 Otomin, ul. Konna 29
6.	„Wróblówka”	80-174 Otomin, ul. Borówkowa 13
7.	Willa „Promyk”	80-180 Kowale, ul. Sadowa
8.	Ośrodek Wypoczynkowo – Szkoleniowy „Dorota”	Łapino
9.	Gościniec RJC	Łapino, ul. Sienkiewicza 17
10.	Swojak - Gospodarstwo agroturystyczne	80-174 Otomin, ul. Słoneczna 61
11.	Zielone Bielkówko	83-050 Bielkówko, ul. Górna 1b

Dane Urzędu Gminy Kolbudy.

### 13. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Kolbudy została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

W sumie do analizy przedłożono 6 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub, w przypadku ich braku, dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa w Pręgowie (liczba uczniów: 171),
- Zespół Kształcenia i Wychowania w Bielkówku: (liczba uczniów: 166),
- Zespół Kształcenia i Wychowania w Lublewie: (liczba uczniów: 89),
- Zespół Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego w Kolbudach: (liczba uczniów: 1 055),
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Buszkowach: (liczba uczniów: 72),
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Kowalach: (liczba uczniów: 222)

### **Zasoby i oferta szkolna**

Z analizy ankiet wynika, że 4 placówki zatrudniają pedagoga (brak w NSP w Buszkowach i Kowalach), 6 logopedę, 5 psychologa (brak w NSP w Buszkowach), a 6 pielęgniarkę. Żadna szkoła nie zatrudnia doradcy zawodowego.

Wszystkie placówki prowadzą dożywianie uczniów, a 2 z nich (SP w Pręgowie oraz ZKiW w BielkóWKu) zgłosiły potrzebę zwiększenia o 21 liczby dzieci i młodzieży objętych tym rodzajem pomocy.

Wszystkie placówki zapewniają uczniom dostęp do Internetu, 4 umożliwiają korzystanie z sali gimnastycznej (brak w SP w Pręgowie i ZKiW w Lublewie), a 3 posiadają klasy integracyjne (ZKPiG w Kolbudach, ZKiW w BielkóWKu i SP w Pręgowie). Trudności z dojazdem do szkoły mają uczniowie Szkoły Podstawowej w Pręgowie, na co wpływają niedostosowane godziny dowożenia i odwożenia dzieci i młodzieży oraz zbyt mała ilość połączeń do Ostrózek.

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła historyczne, matematyczne, literackie, przyrodnicze, teatralne, muzyczne, taneczne, plastyczne, dziennikarskie, informatyczne, szachowe i wędkarskie) oraz zajęć językowych i rekreacyjno-sportowych. Jednocześnie wszystkie placówki prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są zajęcia wyrównawcze (6 szkół), korekcyjno-kompensacyjne (5), logopedyczne (6), psychoterapeutyczne (3), terapia pedagogiczna (2), zajęcia rewalidacyjne (3) oraz terapia psychologiczna (3).

### **Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny**

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się do bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodziców, nadużywania przez nich alkoholu, rozpadu więzi rodzinnych, zbyt małej ilości czasu poświęcanego dzieciom oraz przemocy domowej. Pedagodzy zwracali szczególną uwagę na zjawisko ubożenia rodzin, powodowane m.in. bezrobociem. Ankietowani podkreślali także brak motywacji młodych ludzi do nauki i rozwijania zainteresowań.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym uczniów problemów społecznych zawiera poniższa tabela.

**Tabela 19. Problemy występujące w środowisku szkolnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjalnych**

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	liczba ujawnionych przypadków	nie występuje
sięganie po alkohol	X (25)	
sięganie po narkotyki	X (2)	
palenie papierosów	X (38)	
ucieczki z domu	X (1)	
kradzieże	X (8)	
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	X (43)	
autoagresja	X (4)	
przestępczość ujawniona	X (3)	
niszczenie mienia szkolnego	X (12)	
udział w grupach negatywnych		X
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	X (26)	
przemoc w rodzinie	X (15)	
zaniedbanie przez dom	X (27)	
wykorzystywanie seksualne		X

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole wśród dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: sięganie przez uczniów po papierosy i alkohol, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, zaniedbanie przez dom, a także problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego oraz niszczenie mienia szkolnego.

### **Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia**

Wskazując badania konieczne do przeprowadzenia wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców, pedagodzy stwierdzili, iż należy dokładnie zdiagnozować zachowania negatywne w środowisku szkolnym i rodzinnym, w tym problemy ubóstwa, bezrobocia, uzależnień, agresji i przemocy domowej. W opinii ankietowanych trzeba również dokładnie rozpoznać wykorzystywane przez rodziców metody wychowawcze oraz skutki ich stosowania. Ważne jest także zbadanie skuteczności pomocy udzielanej dzieciom, młodzieży i ich rodzicom oraz

poznanie ich oczekiwań w tym zakresie. Zdaniem pedagogów warto także poznać propozycje tych grup co do oferty spędzania czasu wolnego.

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali głównie na potrzebę organizowania warsztatów, pogadarek, konkursów i prezentacji profilaktycznych oraz spotkań ze specjalistami. Postulowano także przeprowadzenie szkoleń dla nauczycieli w zakresie skutecznego motywowania uczniów do nauki. Zwracano także uwagę na konieczność prowadzenia psychoedukacji rodziców.

### **Współpraca szkół z rodzicami uczniów**

Przedstawiciele wszystkich, poza jedną (ZKPiG w Kolbudach), ankietowanych placówek uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą. W jej ramach odbywają się konsultacje indywidualne, rozmowy telefoniczne, zebrania, dyżury, pogadanki, spotkania w ramach Rady Rodziców i wizyty domowe, organizowane są imprezy i uroczystości szkolne. Rodzice zachęceni są do aktywnego uczestnictwa w życiu szkoły i wielu z nich chętnie to robi.

### **Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny**

Przedstawiciele wszystkich badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów tych zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Sąd Rejonowy i kuratorów sądowych, Policję, Straż Pożarną, Sanepid, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Referat Kultury i Sportu Gminy Kolbudy, Gminną Bibliotekę Publiczną, Nadleśnictwo, Hospicjum, zakłady opieki zdrowotnej, Caritas, Uniwersytet Gdański, Towarzystwo „Nasz Dom”, Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne, Stowarzyszenie Komu Kultura.

### **Potrzeby dzieci i młodzieży**

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do placówek kultury oraz do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. W tym kontekście wspomniano o potrzebie zorganizowania świetlicy wiejskiej; zwrócono również uwagę na zbyt małą ilość placów zabaw na terenie gminy.

Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży ankietowani wskazali konieczność zwiększenia dostępu do pomocy materialnej dla dzieci z rodzin ubogich, w tym rozszerzenia wsparcia w postaci dożywiania.

#### **Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży**

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na możliwość zagospodarowania czasu wolnego, m.in. poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, imprez szkolnych oraz wypoczynku. Wspomniano również o prowadzeniu zajęć dla rodziców (m.in. kursy komputerowe) oraz deklarowano merytoryczną pomoc i doradztwo dla rodziców nieradzących sobie z wychowywaniem dzieci. Podkreślono także ważną rolę realizowanych programów profilaktycznych: „Nie Pal przy mnie, proszę”, „Czyste powietrze wokół nas” i „Spójrz inaczej”. Zwracali również uwagę na możliwość prowadzenia systematycznego monitoringu uczniów z rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej i materialnej oraz organizowanie akcji charytatywnych. Ankietowani podkreślali też wagę i korzyści płynące ze współpracy szkoły z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny w gminie.

## **14. OCHRONA ZDROWIA**

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

W gminie Kolbudy funkcjonuje 5 zakładów opieki zdrowotnej (w tym 4 zakłady niepubliczne) oraz działają 4 ogólnodostępne apteki. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 20. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie w 2012 roku**

<b>nazwa placówki</b>	<b>adres</b>
NZOZ MEDI - MEDIC	83-050 Kolbudy, ul. Przedszkolna 46
Gminny Ośrodek Zdrowia w Kolbudach	83-050 Kolbudy, ul. Plac Kaszubski 7
Psychoterapia, Konsultacje Psychologiczne – Ilona Sidło	83-050 Kolbudy, ul. Przedszkolna 46
Centrum Stomatologiczne NZOZ Kolmed	83-050 Kolbudy, ul. Przedszkolna 34

NZOZ Pielęgniarki Środowiskowe (Caritas)

Dane Urzędu Gminy Kolbudy.

W gminie prowadzonych jest również 6 prywatnych praktyk lekarskich.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jej terenie. W związku z brakiem informacji w tym zakresie ze wszystkich placówek służby zdrowia i praktyk lekarskich w gminie, w poniższej tabeli przedstawiono dane za 2012 rok uzyskane z działających w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Kolbudach dwóch Praktyk Lekarza Rodzinnego przy założeniu, że reprezentują one średnią gminną.

**Tabela 21. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2012 roku**

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
nowotwory	1
niedokrwistości	27
choroby tarczycy	19
cukrzyca	2
otyłość	20
zaburzenia odżywiania	5
upośledzenie umysłowe	9
padaczka	12
dziecięce porażenie mózgowe	4
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	87
choroba nadciśnieniowa	8
alergia – dychawica oskrzelowa	69
alergie pokarmowe	37
alergie skórne	42
zniekształcenia kręgosłupa	14
choroby układu moczowego	16
Wady rozwojowe układu nerwowego	3
wady rozwojowe układu krążenia	5
wady rozwojowe narządów płciowych	1
wady rozwojowe – inne	4
zaburzenia rozwoju	13
w tym:	
zaburzenia rozwoju fizycznego	11
zaburzenia rozwoju psychomotorycznego	2
trwałe uszkodzenia narządu ruchu	4
inne schorzenia wymagające opieki czynnej	5

Dane dwóch lekarzy rodzinnych.



**Tabela 22. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2011 roku**

rodzaj schorzenia		liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
gruźlica		2
nowotwory		33
choroby tarczycy		103
cukrzyca		236
niedokrwistość		74
choroby obwodowego układu nerwowego		323
choroby układu krążenia		1.436
w tym:	przewlekła choroba reumatyczna	3
	choroba nadciśnieniowa	1.104
	choroby naczyń mózgowych	41
	niedokrwienność serca (w tym przebyty zawał serca)	214
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa		104
przewlekłe choroby układu trawiennego		309
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej		320
inne schorzenia wymagające opieki czynnej		32

Dane dwóch lekarzy rodzinnych.

W 2012 roku pod opieką gabinetu Praktyka Lekarza Rodzinnego i Badania Profilaktyczne T. Wysocki było 190 dzieci i młodzieży oraz 1 970 osób dorosłych, a gabinetu Praktyka Lekarza Rodzinnego T. Wysocka – 1.210 dzieci i młodzieży oraz 1.460 dorosłych osób z gminy. U największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stwierdzono zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (87 osób), alergię-dychawicę oskrzelową (69 osób), alergię skórne (42 osoby) i pokarmowe (37 osób) oraz otyłość (20 osób). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (1 436 osób), chorobami obwodowego układu nerwowego (323 osoby), chorobami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (320 osób), i przewlekłymi chorobami układu trawiennego (309).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

**Tabela 23. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2012 roku**

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego po raz pierwszy (dzieci do lat 3)	458
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego następnym razem (dzieci do lat 3)	310
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzieży do lat 19 podlegający badaniu)	60



profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	46
---	----

Dane dwóch lekarzy rodzinnych.

W 2012 roku poradami profilaktycznymi lekarzy rodzinnych prowadzących praktykę w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Kolbudach po raz pierwszy i po raz następny zostało objętych odpowiednio 458 i 310 dzieci do lat 3. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 106 dzieci i młodzieży, w tym 46 osób zgodnie z programem badań profilaktycznych.

## 15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne stanowi niezbywalny warunek funkcjonowania społeczeństwa. Przystępczość, choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Komisariatu Policji w Kolbudach, na terenie podległym tej jednostce, wszczęto ogółem 568 postępowań przygotowawczych, z czego:

- 133 – zakończono skierowaniem aktu oskarżenia do sądu,
- 32 – skierowaniem do sądu wniosku o wszczęcie postępowań wyjaśniających w sprawach niektórych sprawców czynów karalnych,
- 268 – wydaniem postanowienia o umorzeniu postępowania wobec niewykrycia sprawców,
- 92 – wydaniem postanowienia o umorzeniu wobec braku znamion czynu zabronionego.

Z przekazanej informacji wynika, że najczęściej prowadzono postępowania skierowane przeciwko mieniu – łącznie 313. Prowadzono również postępowania, gdzie czyn przedmiotowy godził w dobro jakim jest rodzina - łącznie 52, postępowania o czyny skierowane przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji – łącznie 70. Najmniej postępowań przeprowadzono natomiast o czyny skierowane przeciwko życiu i zdrowiu – 13 postępowań.

## 16. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Kolbudy wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych i ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym oraz ustawa o ochronie zdrowia psychicznego.

Na koniec 2012 roku stan zatrudnienia w GOPS-ie opiewał na 11,375 etatów, a w oparciu o umowę zlecenie uzupełniali go pracownik wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz asystent rodziny. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

**Tabela 24. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku**

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	0
pracownicy socjalni	5	2
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	0	0
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0
pozostali pracownicy	5,375	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbudach.

Wśród propozycji w zakresie rozwoju zasobów kadrowych GOPS-u widnieje potrzeba zwiększenia liczby pracowników socjalnych do 7. Ma to związek z koniecznością realizacji zapisu ustawy o pomocy społecznej nakładającego na ośrodek obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2012 roku wskaźnik ten nie był spełniony i wynosił 2 869 mieszkańców na 1 pracownika socjalnego.

Tabela 25. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
wykształcenie	wyższe kierunkowe	1	4	
	wyższe niekierunkowe	0	0	
	średnie kierunkowe	0	1	
	średnie niekierunkowe	0	0	
	zawodowe i niższe	0	0	
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	0
		w trakcie realizacji	0	0
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	0	1 – II stopień
		w trakcie realizacji	0	0
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej		1		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny		0		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny		1		

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbudach.

Na koniec 2012 roku, spośród pracowników GOPS realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej, wykształcenie wyższe posiadało 5 osób z kadry GOPS-u, w tym 1 osoba zajmująca stanowisko kierownicze. Wykształceniem średnim legitymowała się z kolei 1 osoba – pracownik socjalny. 1 osoba z kadry kierowniczej miała ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, a 1 osoba z kadry była zainteresowana podjęciem takiej specjalizacji, 1 pracownik socjalny posiadał specjalizację II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego, a 1 osoba z kadry GOPS-u była zainteresowana podjęciem takiej specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które w 2012 r. (do 30 września 2012r.) było ustalone na poziomie 477 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 351 zł. na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługiwały w 2012 r. (do października 2012 r.), jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał 504 zł., a gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności

lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekraczał 583 zł.

W wykonywaniu zadań GOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez GOPS na realizację zadań w latach 2010-2012.

**Tabela 26. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2010-2012**

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ogółem	4.609.104,95 zł.	4.804.123,15 zł.	5.066.309,95 zł.
w tym na świadczenia pomocy społecznej	718.481,61 zł.	796.696,41 zł.	873.644,41 zł.
środki własne gminy na realizację zadań własnych i zleconych gminie	1.186.521,37 zł.	1.412.801,64 zł.	1.534.533,95 zł.
dotacje z budżetu państwa na realizację zadań zleconych gminie i własnych gminy	3.422.583,58 zł.	3.391.321,51 zł.	3.531.776,00 zł.

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbudach.

W latach 2010-2012 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy rosła z roku na rok. Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na wykonanie zadań zleconych gminie, wśród których przeważały środki przekazane na realizację świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego (w 2010r. – 2.972.749,77 zł, w 2011r. – 2.936.372,39 zł, a w 2012r. – 2.942.478,52 zł).

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2010-2012.

**Tabela 27. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012**

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	377	400	424
liczba rodzin	240	250	264
liczba osób w rodzinach	737	726	754
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	5,3	5,1	5,2

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbudach.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2010-2012 ulegała zmianom (od 737 osób w rodzinach w 2010 roku poprzez 726 osób w rodzinach w 2011 roku do 754 osób w rodzinach w 2012 roku). Zmieniał się również udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy (z 5,3% w 2010 roku poprzez 5,1% w 2011 roku do 5,2% w 2012 roku). Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2012 roku.

**Tabela 28. Struktura wiekowa oraz aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2012 roku**

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach	rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat według decyzji administracyjnych
0-16 lat	304	pracuje	110
17-21 lat	57	pracuje dorywczo	46
22-30 lat	91	nie pracuje	130
31-40 lat	119	studiuje	2
41-50 lat	55	uczy się	7
51-60 lat	88	na rencie	37
61-70 lat	23	na emeryturze	
71 lat i więcej	17	na zasiłku dla bezrobotnych	4
		bezrobotny bez prawa do zasiłku	104

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbudach.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2012 roku wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat (304 osoby). Ci z nich, którzy bezpośrednio korzystali ze wsparcia, otrzymywali pomoc głównie w postaci posiłku (świadczonego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”). Znacznie mniejsze, choć spore, grupy reprezentowały osoby w wieku 31-40 lat (119 osób), 22-30 lat (91 osób) i 51-60 lat (88 osób).

Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejszą grupę w 2012 roku stanowiły osoby niepracujące (130 osób). Liczną grupą były również osoby pracujące (110 osób), których obecność w tym gronie beneficjentów GOPS-u należy tłumaczyć uzyskiwaniem przez nie niskich dochodów uniemożliwiających utrzymanie siebie i swoich rodzin, oraz osoby bezrobotne niemające prawa do zasiłku (104 osoby).

Analizując powyższe dane, można wyprowadzić wniosek, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w 2012 roku stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 29. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012**

powód przyznania pomocy	Liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ubóstwo	164	181	178	495	509	457
bezdomność	8	8	5	9	8	6
potrzeba ochrony macierzyństwa	20	31	31	90	136	135
bezrobocie	97	104	102	324	349	312
niepełnosprawność	107	114	115	253	242	255
długotrwała lub ciężka choroba	75	89	87	219	233	235
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	65	69	80	312	287	319
przemoc w rodzinie	4	4	2	15	13	7
alkoholizm	31	28	35	86	65	76
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	4	1	1	8	1
zdarzenie losowe	5	3	1	11	9	1
sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbudach.

W latach 2010-2012 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było ubóstwo. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS u z tego powodu ulegała wahaniom (z odpowiednio: 164 i 495 w 2010 r. poprzez 181 i 509 w 2011 r. do 178 i 457 w 2012 r.). Ważną przyczyną udzielania pomocy było również prowadzące do ubóstwa bezrobocie. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z powodu braku zatrudnienia wahała się (z odpowiednio: 97 i 324 w 2010 roku poprzez 104 i 349 w 2011 r. do 102 i 312 w 2012 r.).

Istotną przyczynę świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowił także problem niepełnosprawności. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z tego powodu rosła (z odpowiednio: 107 i 253 w 2010 r. do 115 i 255 w 2012 r. Ważnym powodem

przyznawania pomocy była długotrwała lub ciężka choroba. Liczba rodzin i osób w rodzinach otrzymujących wsparcie z tej przyczyny zmieniała się (z odpowiednio 75 i 219 w 2010 r. poprzez 89 i 233 w 2011 r. do 87 i 235 w 2012 r.). Dane te pokazują skalę niepełnosprawności w gminie i zarazem potwierdzają pośrednio wzrost liczby osób starszych, które są bardziej, aniżeli inne grupy wiekowe, narażone na długotrwałe i ciężkie choroby.

W nieco mniejszym stopniu mieszkańcy gminy korzystali z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Liczba rodzin i osób w rodzinach, którym świadczone wsparcie z tego właśnie powodu rosła (z odpowiednio 65 i 312 w 2010 r. do 80 i 319 w 2012 r.).

W 2012 roku GOPS udzielał także pomocy z powodu alkoholizmu. W tym przypadku liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u ulegała wahaniom (z odpowiednio 31 i 86 w 2010 r. poprzez 28 i 65 w 2011 r. do 35 i 76 w 2012 r.).

W znacznie mniejszym zakresie w gminie świadczone pomoc z takich powodów jak: potrzeba ochrony macierzyństwa i przemoc w rodzinie czy bezdomność.

Powody przyznawania przez GOPS pomocy społecznej w gminie wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 30. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2010-2012**

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
pieniężna	b. d.	297	230	b. d.	223	221	b. d.	630	592
rzeczowa	159	155	193	82	82	95	381	372	422
praca socjalna	X	X	X	48	96	44	147	325	132
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	0	0	0	0	0
schronienie	8	5	5	8	5	5	8	5	5
usługi opiekuńcze	13	15	15	13	12	15	21	20	28
specjalistyczne usługi opiekuńcze	3	2	2	3	2	2	11	9	11
skierowanie do domu pomocy społecznej	0	3	1	b. d.	b. d.	b. d.	b. d.	b. d.	b. d.

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbudach.



W latach 2010-2012 najczęściej udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia była pomoc finansowa i rzeczowa, głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze, zasiłków stałych, okresowych oraz posiłku.

Istotną formę wsparcia świadczoną mieszkańcom gminy stanowiła również praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej (np. PCPR, organizacje pozarządowe). Ważnym narzędziem pracy socjalnej były kontrakty socjalne, których w 2012 roku zawarto dziewięć. Generalnie liczba rodzin i osób w rodzinach objętych przez GOPS pracą socjalną zmieniła się (z odpowiednio 48 i 147 w 2010 r. poprzez 96 i 325 w 2011 r. do 44 i 132 w 2012 r.).

Istotną formą pomocy były także usługi opiekuńcze. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych tym rodzajem wsparcia w latach 2010-2012 rosła (z odpowiednio 13 i 31 do 15 i 28). Osoby, które nie mogły samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. W latach 2011 i 2012 liczba takich osób wynosiła odpowiednio 3 i 1. Liczba osób z gminy przebywających w latach 2010-2012 w DPS-ach wynosiła odpowiednio 5, 8 i 9.

Poprzez prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej pracownicy socjalni GOPS u w Kolbudach realizowali cele ujęte w dwóch ważnych dokumentach przyjętych przez Radę Gminy Kolbudy: „Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy na lata 2006 – 2013” oraz „Systemie Profilaktyki i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Kolbudy na lata 2006 – 2013”.

W ramach swoich zadań asystent rodziny oraz pracownicy socjalni GOPS w Kolbudach systematycznie współpracowali z rodzinami z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz z problemami materialnymi. Pomoc tym rodzinom polegała na doradztwie psychologicznym, prawnym i społecznym, a także na wsparciu materialnym. Przy realizacji ustawowych zadań współpracowali z placówkami oświatowymi, Policją, sądem rodzinnym, kuratorami sądowymi i społecznymi, organizacjami i stowarzyszeniami oraz z istniejącymi w powiecie jednostkami realizującymi zadania na rzecz pomocy społecznej. Funkcjonowała także stała współpraca z PUP w Gdańsku w zakresie monitorowania i rozwiązywania problemu bezrobocia wśród mieszkańców gminy Kolbudy. Z osobami bezrobotnymi jest prowadzona systematyczna praca socjalna mająca na celu ich aktywizację zawodową.

W 2012 roku GOPS w Kolbudach, jako formalny partner, współpracował z Fundacją Sopotkie Korzenie przy realizacji projektu „Integracja mam” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Pracownicy socjalni Ośrodka odpowiadali przede wszystkim za rekrutację uczestniczek do w/w projektu. Wzięło w nim udział 14 biernych zawodowo kobiet z terenu Gminy Kolbudy, wyrażających chęć powrotu na rynek pracy po przerwie związanej z macierzyństwem. Szkolenia w ramach w/w projektu odbywały się od 6.03.2012 r. do 9.05.2012 r. Dla dzieci uczestniczek szkolenia, w czasie trwania zajęć, zorganizowany był punkt opieki. Dzięki odbytym warsztatom integracyjno-zawodowym i psychologicznym uczestniczki projektu zdobyły wiedzę na temat między innymi zakładania i funkcjonowania działalności gospodarczej, budowania własnego wizerunku i autoprezentacji. Jedna z uczestniczek projektu podjęła pracę po jego zakończeniu.

W okresie od 23.06.2012 r. do 7.07.2012 r. GOPS wspólnie z Fundacją Psychologiczną z Gdańska, w ramach programu „Bezpieczne Dzieciństwo” Fundacji Dzieci Niczyje, zorganizował szkolenie „Odkrywanie i rozumienie wewnętrznego świata małego dziecka i jego potrzeb – trening dla profesjonalistów pracujących z małymi dziećmi i rodziców”. Szkolenie odbyło się w Gminnym Przedszkolu w Kolbudach. W projekcie uczestniczyli m.in. pracownicy GOPS Kolbudy, nauczyciele i pedagodzy z Gminnego Przedszkola w Kolbudach, ZKiW w BielkóWKu.

W 2012 r. pracownicy socjalni GOPS w Kolbudach realizowali przyjętą w 2011 r. Uchwałę Rady Gminy Kolbudy „Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011-2013” oraz „Tryb, sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Kolbudy oraz szczegółowe warunki funkcjonowania tego zespołu”. Trzech pracowników socjalnych weszło w skład Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Kolbudy (zespół powołany został przez wójta gminy Kolbudy w dniu 6.06.2011 r.). Dzięki współdziałaniu specjalistów z wielu instytucji (w skład w/w zespołu wchodzi oprócz pracowników socjalnych GOPS Kolbudy przedstawiciele służby zdrowia, oświaty, sądu i Policji) problemy rodzin, zwłaszcza doznających przemocy można rozwiązywać w sposób kompleksowy i wszechstronny.

Bardzo dobrze układała się współpraca z pedagogami i nauczycielami w szkołach, przede wszystkim w dziedzinie dożywiania dzieci. W 2012 r. we wszystkich szkołach na terenie gminy Kolbudy było prowadzone dożywianie dzieci z rodzin o dochodach uprawniających do korzystania z takiej formy pomocy (150% kryterium dochodowego

na osobę w rodzinie tj. 526,50zł. do września 2012, od października 2012 r. kryterium wzrosło do kwoty 684,00 zł.). W 2012 r. GOPS współpracował z innymi szkołami i przedszkolami umiejscowionymi poza terenem gminy, do których uczęszczały dzieci z terenu gminy Kolbudy – współpraca ta dotyczyła przede wszystkim dożywiania dzieci i młodzieży.

Dzięki współpracy pracowników GOPS z Pomorskim Kuratorium Oświaty oraz Starostwem Powiatowym w Pruszczu Gdańskim, 11 dzieci z Terenu gminy wyjechało do Orkusza na 14 dniowe kolonie letnie. Pobyt dzieci na koloniach w całości był sfinansowany z rezerwy oświatowej państwa.

Ponadto pracownicy GOPS systematycznie współpracowali z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Współpraca przede wszystkim dotyczyła pomocy w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych.

W 2012 roku objętych pomocą finansową i usługową GOPS (z zakresu pomocy społecznej) było 264 rodzin tj. 754 osoby w rodzinach, co stanowi 5,26% ogólnej liczby osób zameldowanych na terenie Gminy Kolbudy, ponadto 10 rodzin (28 osób) skorzystało z pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej. Z 264 rodzin (w tym 10 rodzin korzystających wyłącznie z pomocy w formie pracy socjalnej) – 95 rodzin stanowiły rodziny samotnie gospodarujące, 144 rodziny to rodziny z dziećmi, wśród tych rodzin – 40 rodzin stanowiły rodziny niepełne, a 47 to rodziny wychowujące troje i więcej dzieci.

W ramach realizowanych zadań GOPS przyznawał także świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

**Tabela 31. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2010-2012**

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
<b>wielkość wydatków na świadczenia rodzinne</b>	2.615.945,85 zł.	2.564.782,39 zł.	2.509.935,58 zł.

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbudach.

**Tabela 32. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2012**

<b>rodzaj świadczenia</b>	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń
zasiłek rodzinny	9.415	818.782,00
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	38	38.000,00
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie	425	165.467,00

korzystania z urlopu wychowawczego		
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	396	70.360,00
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1.703	136.240,00
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	536	42.020,00
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	580	58.000,00
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1.345	67.970,00
zasiłek pielęgnacyjny	3.395	519.435,00
świadczenie pielęgnacyjne	662	341.796,00
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	183	183.000,00
składki na ubezpieczenie emerytalno - rentowe	442	62.062,42
składki na ubezpieczenie zdrowotne	146	6.803,16
<b>liczba świadczeń rodzinnych ogółem</b>	<b>19.266</b>	<b>2.509.935,58</b>

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbudach.

W latach 2010-2012 wielkość wydatków przeznaczonych przez GOPS na realizację świadczeń rodzinnych zmniejszała się z roku na rok (z 2.614.945,85 zł. w 2010 r. do 2.509.935,58 zł. w 2012 r.).

W 2012 roku GOPS najczęściej wypłacał zasiłek rodzinny (9.415 świadczeń), który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny (3.395 świadczeń) oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (1.703 świadczenia), z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (1.345 świadczeń), z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (580 świadczeń) z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (536 świadczeń) oraz z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (425 świadczeń).

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne GOPS opłacił w roku 2012 składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (442 świadczenia na kwotę 62.062,42 zł.).

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2010-2012 przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbudach mieszkańcom gminy. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana osobie uprawnionej tj. osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli

egzekucja alimentów okazała się bezskuteczna. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 33. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2010-2012**

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	94	82	85
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	1.119	1.089	1.234
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	356.803,92 zł.	371.590,00 zł.	432.542,94 zł.

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbudach.

Liczba mieszkańców gminy, którym w latach 2010-2012 GOPS przyznał świadczenie alimentacyjne zmieniała się (z 94 w 2010 r., poprzez 82 w 2011 r. do 85 w 2012 r.), liczba wypłaconych świadczeń również ulegała wahaniom (1.119 w 2010 r., 1.089 w 2011r., 1.234 w 2012 r.). Zwiększała się natomiast wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (z 356.803,92 zł. w 2010 r. do 432.542,94 zł. w 2012 r.).

Wszystkie zadania z zakresu szeroko pojętej pomocy społecznej w gminie Kolbudy koordynuje i wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Poniżej zamieszczona karta zasobów przedstawia szczegółową informację na temat tej jednostki.

**Nazwa**

GOPS w Kolbudach, ul. Staromłyńska 1, 83-050 Kolbudy

**Podmiot prowadzący jednostkę**

Gmina Kolbudy

**Zakres oferowanych usług**

GOPS w Kolbudach oprócz zadań z zakresu pomocy społecznej realizowanych w oparciu o ustawę z dnia 12.03.2004. o pomocy społecznej wykonywał w 2012 r. zadania z zakresu:

- dodatków mieszkaniowych
- świadczeń rodzinnych
- pomocy osobom uprawnionym do alimentów
- pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Kolbudy
- obsługi organizacyjno-technicznej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

- wspierania rodziny i pieczy zastępczej

**Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 roku**

Osoby z terenu Gminy Kolbudy znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, materialnej i zdrowotnej.

**Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):**

- szkolenia pracowników
- praca socjalna w środowisku – aktywizacja środowiska lokalnego
- wprowadzanie nowatorskich rozwiązań w pracy z podopiecznymi
- dostosowanie ilości zatrudnionych pracowników socjalnych do ilości mieszkańców
- uczestniczenie w projektach partnerskich na rzecz mieszkańców gminy

W uzupełnieniu powyższych danych warto odnotować, że w Pruszczu Gdańskim funkcjonują: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które jako jednostki powiatowe obejmują zasięgiem swojego działania również mieszkańców gminy Kolbudy. Wybrane dane dotyczące działalności PCPR w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 34. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012**

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	1	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	1	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	9	1	8
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	0	1
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	13	14	22
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2	2	3
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	7	8	14
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy			2
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z gminy		15	31
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy		41	66

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim.

W latach 2010-2012 liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych stale rosła (z 13 w 2010 r. do 22 w 2012 r.), podobnie jak liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z terenu gminy (7 rodzin w 2010 r., 8 w 2011 r. i 14 rodzin w 2012 r.).



Jeśli chodzi o pobyt dzieci z gminy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, ich liczba w latach 2010-2012 pozostawała na zbliżonym poziomie (odpowiednio: 2, 2 i 3 dzieci). W 2011 r. żadne dziecko z gminy nie zostało umieszczone w tego typu placówce, a w latach 2010 i 2012 miało to miejsce i dotyczyło 2 dzieci – po jednym w każdym roku.

Warto dodać, iż w 2012 roku usamodzielniono 2 pochodzących z gminy wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Przy PCPR działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który prowadzi poradnictwo specjalistyczne – oferuje pomoc pedagoga, psychologa i pracownika socjalnego, zapewnia wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz osobom pełnoletnim opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego lub rodziny zastępcze, które znajdują się w sytuacji kryzysowej.

Mieszkańcy Gminy Kolbudy korzystali również z oferty jednostek wsparcia działających poza gminą. Wykaz tych jednostek wraz z informacją o osobach, objętych przez nie wsparciem przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 35. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2012 roku**

lp.	nazwa instytucji	kategoria klienta oraz liczba osób z gminy objętych wsparciem w 2012 r.
1.	Pomorskie Centrum Pomocy Bliźniemu Gdańsku, ul. Sztutowa	osoby bezdomne – 2 osoby
2.	Stowarzyszenie na rzecz bezdomnych „PANAKEJA” w Wiślinie, ul. Piaskowa 9	osoby bezdomne – 2 osoby
3.	Stowarzyszenie na rzecz bezdomnych „AGAPE”, Centrum usług socjalnych i wsparcia w Nowym Stawie, ul. Mickiewicza 32	osoby bezdomne – 1 osoba
4.	DPS Lubuczewo 29A, 76-200 Słupsk	osoby przewlekle psychicznie chore – 2 osoby
5.	DPS Zaskoczyn 11	osoby dorosłe niepełnosprawne intelektualne oraz dorosłe psychicznie chore -2 osoby
6.	DPS Strzebielinek 84-250 Gniewino	osoby przewlekle psychicznie chore – 1 osoba
7.	DPS Pelplin, ul. Szpitalna 2, 83-130 Pelplin	osoby przewlekle somatycznie chore i osoby starsze – 2 osoby.
8.	DPS Gniew, ul. Gdańska 23	osoby przewlekle somatycznie chore i starsze – 2 osoby
9.	Środowiskowy Dom Pomocy – Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Pruszczu Gdańskim, ul. Grunwaldzka 81c	osoby niepełnosprawne - 2 osoby

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbudach.



## 17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu. Analiza sytuacji osób niepełnosprawnych winna uwzględniać ich liczebność i dokładną charakterystykę. Jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają uzyskać tego rodzaju informacje, są narodowe spisy powszechne. Z uwagi na to, że ostatnimi opublikowanymi wynikami są te pochodzące ze spisu przeprowadzonego w 2002 roku, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy Kolbudy wykorzystano dane z tego właśnie badania.

W 2002 roku w gminie Kolbudy mieszkało 1.241 osób niepełnosprawnych (631 mężczyzn i 610 kobiet), w tym 1.041 osób niepełnosprawnych prawnie i 200 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle ludności gminy wynosił 11,6%.

Poniższe tabele przedstawiają strukturę wiekową osób niepełnosprawnych w gminie oraz ich podział według poziomu wykształcenia i aktywności ekonomicznej.

**Tabela 36. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku**

ekonomiczna grupa wieku	liczba osób	udział w ogóle osób niepełnosprawnych	udział w ogóle ludności w danej grupie wieku
osoby w wieku przedprodukcyjnym	81	6,5%	2,8%
osoby w wieku produkcyjnym	785	63,2%	11,8%
osoby wieku poprodukcyjnym	375	30,2%	41,9%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W 2002 roku 785 osób niepełnosprawnych w gminie było w wieku produkcyjnym. Stanowiły one prawie 12% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku. Liczną grupę reprezentowały również osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym (375 osób), których odsetek wśród osób starszych w gminie wynosił blisko 42%.

**Tabela 37. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku**

poziom wykształcenia	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej
wyższe	72	5,8%

policealne	26	2%
średnie	202	16,2%
zasadnicze zawodowe	318	25,6%
podstawowe ukończone	502	40,4%
podstawowe nieukończone	66	5,3%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Funkcjonowanie osób niepełnosprawnych na rynku pracy i utrzymanie zatrudnienia w decydującym stopniu zależy rodzaju i poziomu posiadanego wykształcenia. W 2002 roku najliczniejszą grupę wśród osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym ( 502 osoby) i zasadniczym zawodowym (318 osób). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił odpowiednio 40,4% i 25,6%.

**Tabela 38. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku**

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych
aktywni zawodowo pracujący	239	19,2%
aktywni zawodowo bezrobotni	72	5,8%
bierni zawodowo	920	74,1%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Niezwykle istotną kwestią w sytuacji osób niepełnosprawnych pozostaje integracja społeczna poprzez pracę. Stanowi to bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. W 2002 roku zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie była bierna zawodowo (920 osób). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił aż 74,1 %. Aktywnych zawodowo było natomiast 311 osób dotkniętych niepełnosprawnością. Wśród nich dominowały osoby posiadające zatrudnienie ( 239 osób).

## **18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE**

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast

narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

**Tabela 39. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych**

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Skutecznie przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo wymaga prowadzenia działań nakierowanych z jednej strony na profilaktykę, z drugiej na rozwiązywanie istniejących problemów, a także na integrację społeczną osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do gminnej

komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Kolbudy w latach 2010-2012.

**Tabela 40. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2010-2012**

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii	258.760 zł.	256.557 zł.	241.056 zł.
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	-	2.140 zł.	1.200 zł.
<b>razem</b>	258.760 zł.	258.697 zł.	242.256 zł.

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolbudach

W latach 2010-2012 malała wysokość kwot wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie. W analizowanym okresie zmniejszyły się środki finansowe przeznaczane zarówno na walkę z alkoholizmem, jak i te wykorzystywane na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w gminie Kolbudy oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 41. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie w latach 2010-2012**

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	46	50	48
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	20	42	29
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	114	121	118
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	-	-	-
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	33	23	28
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	-	-	-
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	14	15	16
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia	14	15	16

odwykowego			
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	-	7	9
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	-	1	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	-	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolbudach

W latach 2010-2012 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie zmieniała się (z 46 w 2010 r. poprzez 50 w 2011 r. do 48 w 2012 r.; limit punktów uchwalony przez Radę Gminy wynosił na koniec 2012 r. 60). Liczba przeprowadzonych w nich kontroli ulegała również wahaniom (od 20 w 2010 r. poprzez 42 w 2011 r. do 29 w 2012 r.), podobnie jak liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (z 114 w 2010 r. poprzez 121 w 2011 r. do 118 w 2012 r.; liczba obowiązujących zezwoleń na koniec 2012 r. wynosiła 82). W omawianym okresie GKRPA wydawała pozytywne opinie w sprawie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (odpowiednio: 33, 23 i 28). W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż w analizowanym okresie nie podjęto decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, nie było także negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na ich sprzedaż.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W latach 2010-2012 liczba osób nimi objętych rosła nieznacznie z roku na rok (z 14 w 2010 r. do 16 w 2012 r.). Dane te odzwierciedlają równocześnie liczbę osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2011-2012 Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie kontaktował się z osobami dotkniętymi tym problemem (odpowiednio z 7 i 9 osobami). W wyniku tych działań w 2011 roku 1 osobę skierowano na terapię.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełnią inne jednostki i grupy wsparcia. W 2012 roku na terenie gminy działał Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz 9 świetlic realizujących program opiekuńczo-wychowawczy. Z poradnictwa świadczonego w Punkcie Konsultacyjnym skorzystało w 2012 roku 28 osób, którym udzielono 41 porad. Świetlice objęły swoim programem 130 dzieci- głównie z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2010-2012 była ona udzielana rodzinom i osobom w rodzinach, które zmagają się z alkoholizmem i przemocą domową. O ile liczba beneficjentów korzystających ze wsparcia GOPS w związku z przemocą w rodzinie malała z roku na rok (liczba rodzin: z 4 w 2010 r. do 2 w 2012 r., liczba osób w rodzinach: z 15 w 2010 r. do 7 w 2012 r.), o tyle liczba osób objętych pomocą z powodu alkoholizmu uległa wahaniom (liczba rodzin: z 31 w 2010 r. poprzez 28 w 2011 r. do 35 w 2012 r., liczba osób w rodzinach: z 86 w 2010 r. poprzez 65 w 2011 r. do 76 w 2012 r.).

Ważną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie odgrywa również Policja. Współpracuje ona w powyższym zakresie z GKRPA, GOPS-em, PCPR-em oraz pedagogami szkolnymi i kuratorami sądowymi. W 2012 roku do Sądu Rejonowego w Gdańsku skierowano 16 wniosków (dotyczących mieszkańców gminy) o przymusowe leczenie odwykowe.

Na terenie gminy ze środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych realizowane są liczne programy profilaktyczne adresowane do młodzieży, ale także do nauczycieli i rodziców. W ramach profilaktyki używania substancji psychoaktywnych były to:

- program profilaktyczny „Dobre Wybory”
- warsztaty teatralne –Koordinator Liderów „PAT”
- warsztaty profilaktyczne „Agresja i Przemoc”
- warsztaty profilaktyczne „Przemoc wśród nas”
- program „Stop agresji”
- program „Spójrz inaczej”.

W zajęciach tych uczestniczyło ogółem 1.500 uczniów, 35 nauczycieli i 40 rodziców. Przy współpracy Biura Ruchu Drogowego organizowano także zajęcia w ramach programu „Bezpiecznie chcę żyć”. Z innych inicjatyw i działań profilaktycznych podejmowanych w gminie w 2012 roku warto wymienić Dzień Dziecka, Koncert „Alternatywa wobec ryzykownych zachowań”, imprezę „Mikołaj w Krainie Baśni”, Konkurs Piosenki Żeglarskiej, akcję edukacyjno-profilaktyczną skierowaną do młodzieży PAT (Profilaktyka a Ty) oraz wyjazdy dzieci i młodzieży do zaprzyjaźnionych miast. Wymienione wyżej działania objęły swym zasięgiem ogółem 1.240 uczniów, 46 nauczycieli i 445 rodziców.



## **19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO**

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Kolbudy badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. wójta, sołtysów, radnych, kierowników i pracowników Urzędu Gminy, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, Policji, organizacji pozarządowych, Kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 71 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

### **Atuty gminy**

Przedstawiciele środowiska lokalnego zapytano najpierw o największe atuty gminy. Wymieniając je, respondenci zwrócili przede wszystkim uwagę na dogodne położenie gminy, w niewielkiej odległości od aglomeracji trójmiejskiej i korzyści, jakie z tego wynikają, między innymi łatwy dostęp do szerokiej oferty oświatowej i kulturalnej, którą zapewnia wielkie miasto. Duże znaczenie przywiązywali również do walorów krajobrazowych gminy, (lasy i jeziora), stanowiących o atrakcyjności turystycznej tego terenu, czego przejawem może być rozwijająca się dynamicznie agroturystyka.

Doceniono także sprawną administrację, dobrą pracę i efektywne działania samorządu wszystkich szczebli, dbałość o środowisko naturalne i jakość życia obywateli. Efektem tego jest dość dobrze rozwinięta infrastruktura komunikacyjna, obecność inwestorów tworzących nowe możliwości rozwoju, co przekłada się na lepszą sytuację gospodarczą i ekonomiczną gminy. Mieszkańcy zachęceni są do angażowania się w życie społeczne, a sprzyja temu bogata oferta zajęć i form aktywności oraz spędzania wolnego czasu, zarówno dla dorosłych, jak i najmłodszych (Klub Mamy i Taty). Te i inne inicjatywy sprzyjają integracji mieszkańców.

### **Słabe strony gminy**

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wymienianą słabością był zły stan techniczny dróg lokalnych, brak poboczy, chodników, barierek i odpowiedniego oświetlenia. Zdaniem badanych, bezpieczeństwo na

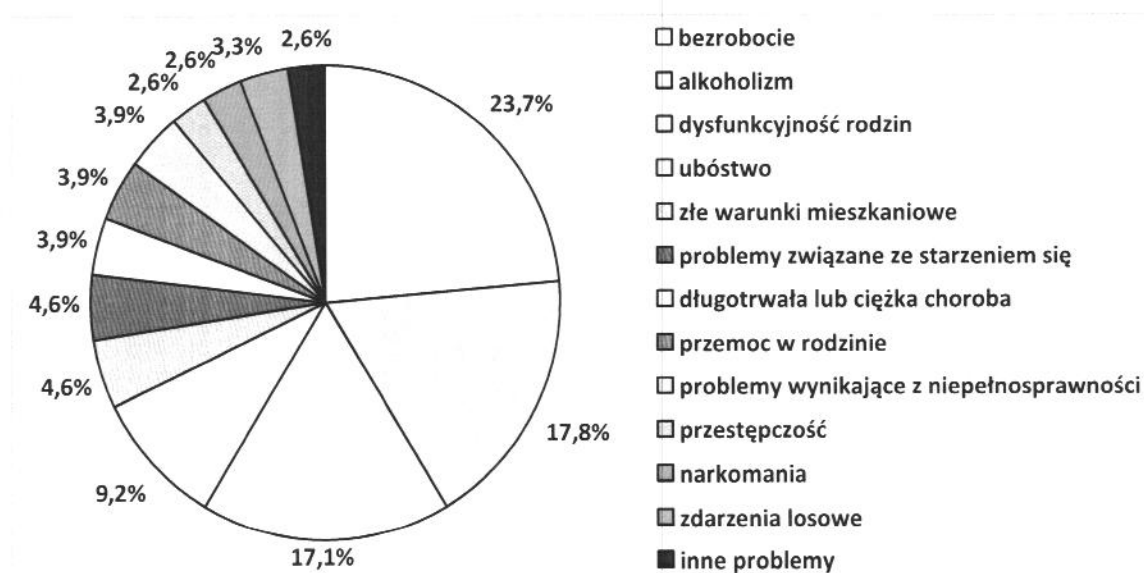


drogach w znacznym stopniu podniosłoby zwiększenie ilości patroli i kontroli drogowych. Respondenci sporo miejsca poświęcili komunikacji, a głównie małej częstotliwości kursowania autobusów w dni wolne od pracy. Zwracano uwagę na brak dbałości o utrzymanie porządku w miejscach publicznych, także na terenach zielonych. Skarżono się na wysokie ceny za wywóz nieczystości, a także na dokuczliwą bliskość wysypiska śmieci w Gdańsku – Szadółkach. Mieszkańcy najmniejszych wsi odczuwają brak zainteresowania władz ich problemami, a dla społeczności w Kowalach bardzo dotkliwy jest brak przedszkola gminnego i szkoły.

Badani dostrzegli też występujący w gminie problem bezrobocia, ubożenia dotkniętych nim ludzi i ich rodzin, brak mieszkań socjalnych i nieefektywną pomoc dla najbardziej potrzebujących. Zdaniem respondentów w gminie brakuje też miejsc, w których można spędzać czas wolny, świetlic oraz bezpiecznych placów zabaw dla dzieci i infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, w tym ścieżek rowerowych. Część ankietowanych uważa, że nie wykorzystuje się odpowiednio potencjału turystycznego gminy. Dla niektórych zaś problemem jest brak izby wytrzeźwień i cmentarza w Kolbudach.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

**Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy**

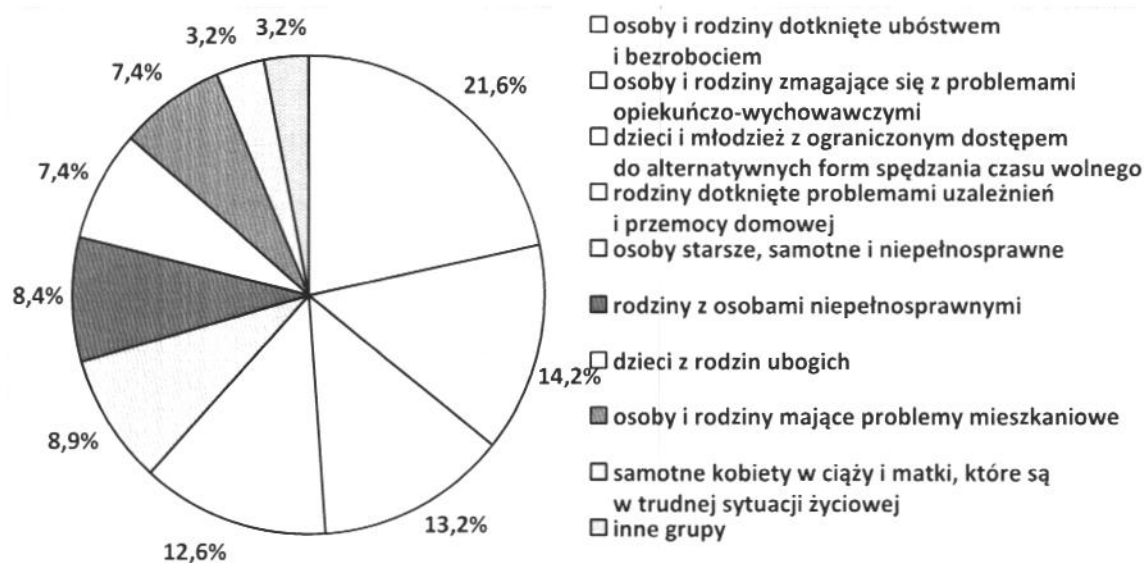


Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (23,7%) oraz alkoholizm (17,8%). Szczególną uwagę zwrócili również na dysfunkcyjność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci i rozpad więzi rodzinnych (17,1%), ubóstwo (9,2%), złe warunki mieszkaniowe (4,6%) oraz problemy związane ze starzeniem się (4,6%). W dalszej kolejności wymienili m.in. długotrwałą lub ciężką chorobę (3,9%), przemoc w rodzinie (3,9%), problemy wynikające z niepełnosprawności (3,9%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

**Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie**



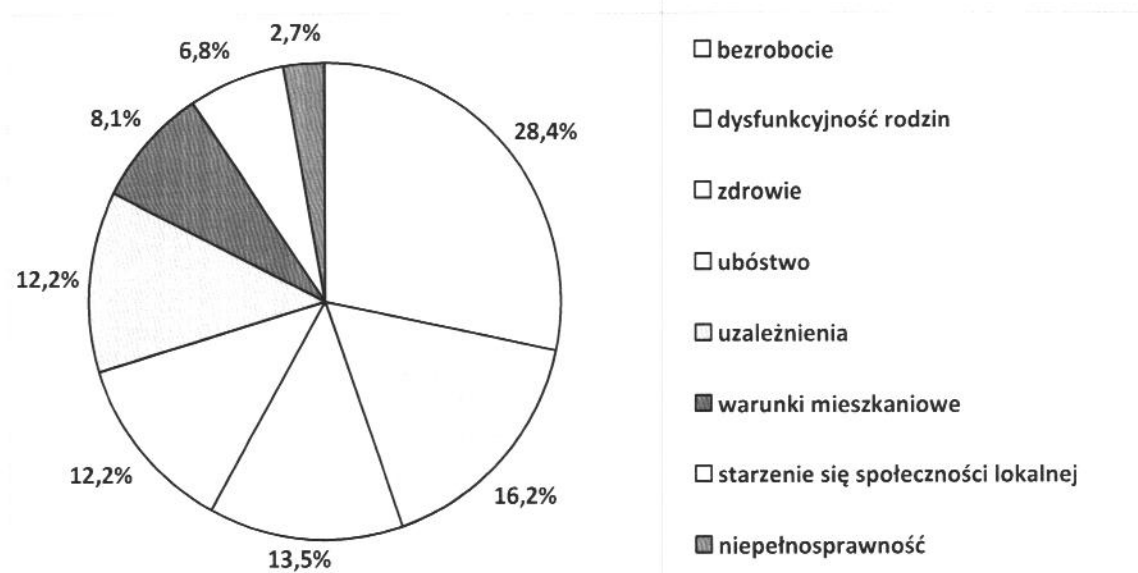
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (21,6%) stwierdziło, że grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na osoby i rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (14,2%), dzieci i młodzież z ograniczonym dostępem do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (13,2%), rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy domowej (12,6%), oraz osoby starsze, samotne i niepełnosprawne (8,9%). Zdaniem respondentów następstwami problemów społecznych

w gminie zmagają się także m.in. rodziny z osobami niepełnosprawnymi (8,4%), dzieci z rodzin ubogich (7,4%) oraz osoby i rodziny mające problemy mieszkaniowe (7,4%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

**Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowalająca**



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowalająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (28,4%) oraz dysfunkcyjność rodzin (16,2%), zdrowie (13,5%), ubóstwo i uzależnienia (po 12,2%) i warunki mieszkaniowe (8,1%).

### Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególny nacisk położyli na przeciwdziałanie bezrobociu poprzez zapewnianie warunków dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy, aktywizację i szkolenie osób bezrobotnych oraz rozbudowę mieszkalnictwa, także socjalnego. Za równie istotne uznali podjęcie kroków w celu

zwiększenia dostępu mieszkańców gminy do specjalistycznych usług medycznych oraz szerszego zakresu pomocy społecznej. Co do wsparcia udzielanego przez GOPS, zastrzegli jednak, że świadczoną pomoc należałoby poddać kontroli co do zasadności jej przyznawania i efektywności jej wykorzystania.

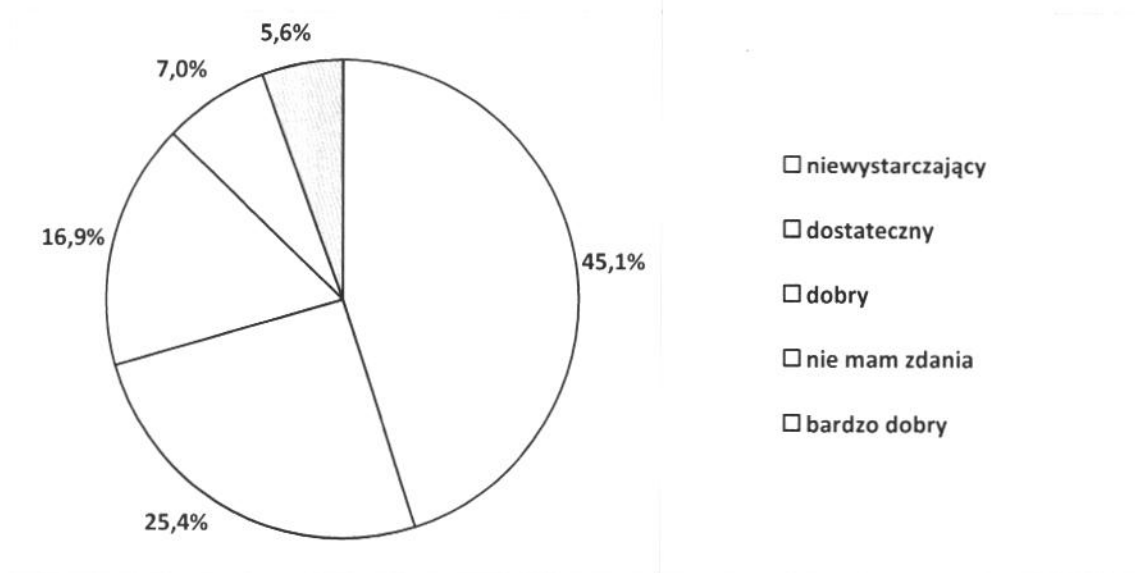
Do ważnych działań, które należy podjąć w gminie, respondenci zaliczyli także zapewnienie dzieciom i młodzieży bogatszej oferty zajęć pozalekcyjnych i form spędzania wolnego czasu oraz przedsięwzięcia służące zmniejszeniu skali problemu uzależnień. Wśród nich uwypatnili te, które wiążą się z profilaktyką oraz zwiększeniem dostępności terapii. Za istotne uznali także utworzenie żłobka, przedszkola i większej ilości szkół publicznych.

### **Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie**

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności zaliczyli do nich: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Sołtysów i Rady Sołeckie oraz Powiatowy Urząd Pracy. Ważną rolę do odegrania przypisali również Policji, GKRPA i placówkom oświatowym. Zwrócili także uwagę na jednostki ochrony zdrowia, jednostki kultury, parafie, Caritas, organizacje pozarządowe i fundacje, „Klub Mamy i Taty”, „Klub Malucha”, Fundacja Rodzic Dziecko, WTZ i harcerstwo, grupy samopomocowe.

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

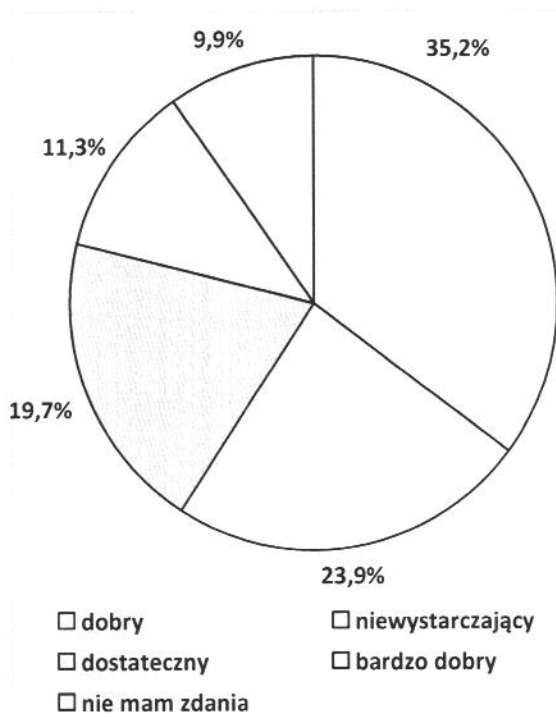


Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

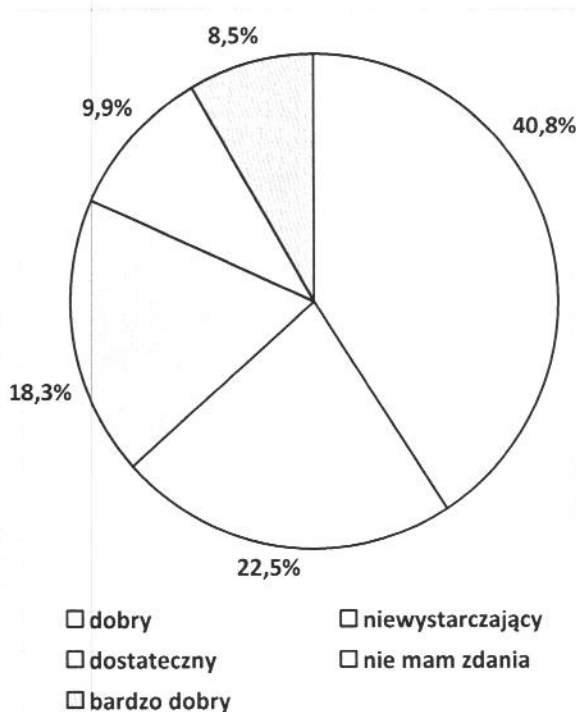
Większość respondentów pozytywnie oceniła dostępność placówek służby zdrowia w gminie. Ponad 25% z nich uznało ją za dostateczną, blisko 17% za dobrą, a 5,6% za bardzo dobrą. Jednocześnie aż 45,1% badanych stwierdziło, że jest ona niewystarczająca. 7% badanych nie miało w tej sprawie zdania.

Do lekarzy, których w gminie brakuje bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: kardiologa, ortopedę, neurologa, endokrynologa, stomatologa, dermatologa, ginekologa, pediatrę, alergologa, laryngologa, chirurga, okulistę, onkologa, pulmonologa i gastrologa.

**Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?**



**Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?**

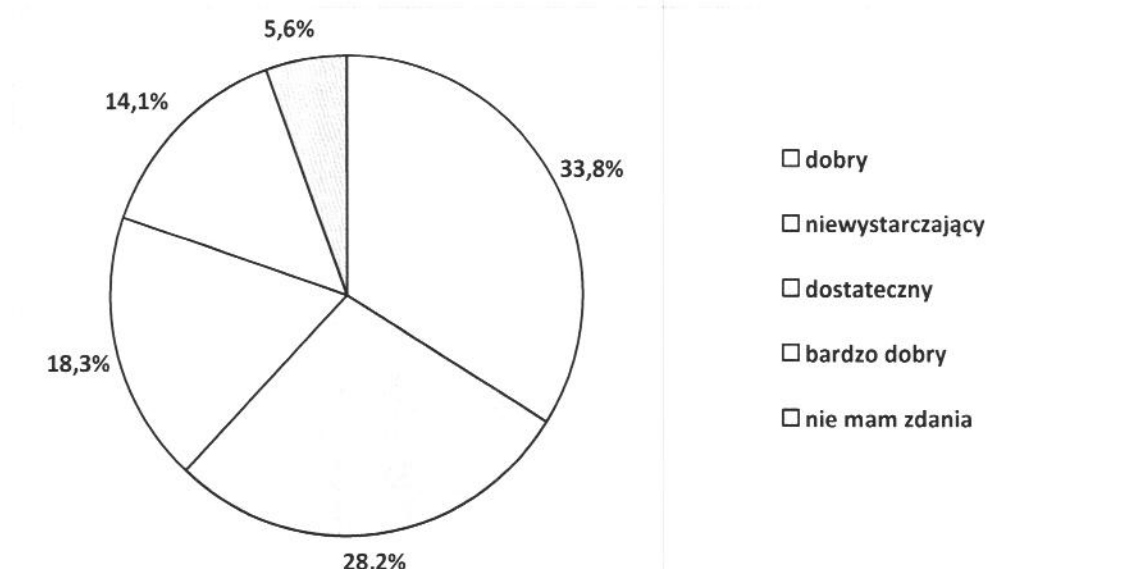


Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Największy odsetek respondentów (odpowiednio 35,2 i 40,8%) stwierdził, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych w gminie jest dobry. Za dostateczny uznało go odpowiednio 19,7 i 18,3%, a za bardzo dobry odpowiednio 11,3 i 8,5% badanych. Negatywnie dostępność placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych w gminie oceniło odpowiednio 23,9 i 22,5% ankietowanych. Zdania w tej sprawie nie miało po 9,9% respondentów.

Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w gminie brakuje bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymieniali najczęściej takie obiekty jak: żłobek, przedszkole, szkoła publiczna, świetlice wiejskie, dużo rzadziej natomiast kino, dom kultury, biblioteka, ognisko muzyczne, kawiarenka internetowa i muszla koncertowa.

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

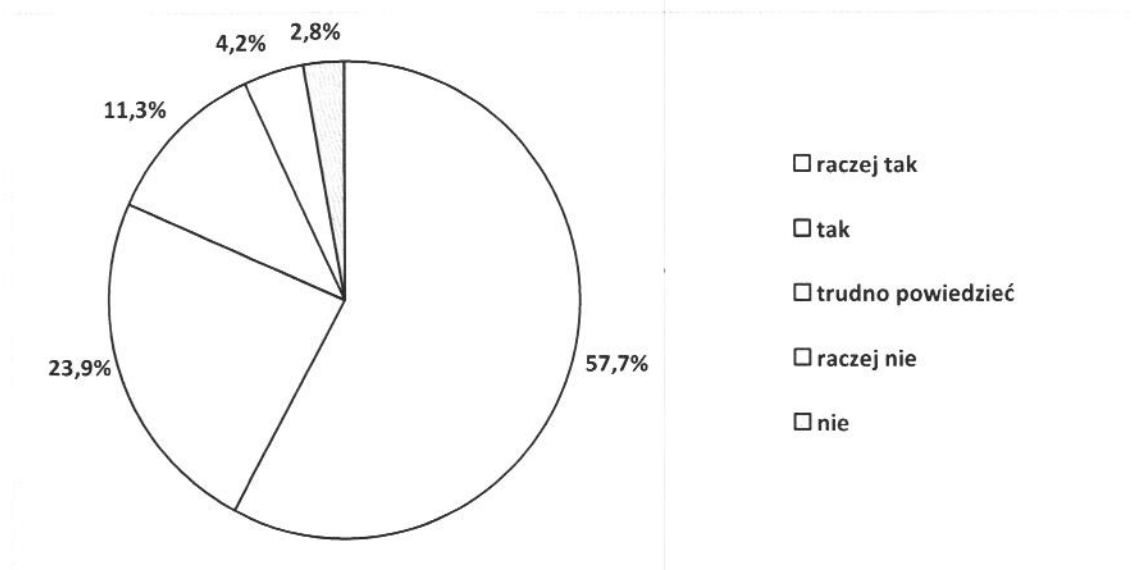
Prawie 34% respondentów dobrze oceniło dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie, a kolejne 18,3% przyznało, że jest on dostateczny. Blisko 29% badanych uznało jednak, że jest on niewystarczający, a bardzo dobrą opinię w tej sprawie przedstawiło 14,1% ankietowanych. Jednocześnie zdania na ten temat nie miało 5,6% respondentów.

W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani najczęściej wymieniali niedostatek takich obiektów, jak: basen, boiska, hale sportowe, sale gimnastyczne, zwłaszcza przy Szkole Podstawowej w Pręgowie, place zabaw, skateparki, korty tenisowe, kąpielisko strzeżone i przystań żeglarska.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające uzyskać od respondentów opinie na temat stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.



Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (w sumie 81,6%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmienną opinię wyraziło łącznie 7% badanych. Jednocześnie zdania w tej sprawie nie miało 11,3% respondentów.

## 20. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2012 roku w gminie Kolbudy funkcjonowało 14 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego (Program współpracy z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych gminy, wsparcia lokalowego organizacji oraz doradztwa i konsultacji. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w gminie.

Tabela 42. Organizacje pozarządowe w gminie w 2012 roku

Lp.	Nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania	Kategoria klienta
1.	Klub Mamy i Taty w Kowalach. Fundacja Rozwoju Rodziny „rodzic dziecko.pl”, ul. Huenefelda 20/1, 80-180 Gdańsk	działalność informacyjna, edukacyjna, terapeutyczna	rodziny z dziećmi
2.	Katolickie Towarzystwo Edukacyjne w Kowalach, ul. Plac św. Kingi 1, 80-180 Kowale	nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata, wychowanie	dzieci i młodzież
3.	Fundacja Horyzont Sztuki w Kowalach	propagowanie, upowszechnianie, promocja i edukacja w zakresie sztuk plastycznych oraz innych sztuk artystycznych	
4.	Stowarzyszenie Miłośników Muzyki w Kolbudach	Chór Camerata Santa Cecilia	
5.	Stowarzyszenie Młodzieży „Młodzi Kreatywni w Kolbudach, ul. Staromłyńska 1	stwarzanie warunków do kształcenia kulturalnego młodzieży, jej rozwoju twórczego, wspieranie inicjatyw młodych ludzi	młodzież
6.	Zrzeszenie Kaszubsko – Pomorskie	promowanie i szerzenie kultury kaszubskiej	
7.	Stowarzyszenie „Grodzisko” w Pręgowie, ul. Kościelna 3	promowanie gminy Kolbudy, aktywizowanie i integrowanie środowiska lokalnego, wspieranie rozwoju kulturalnego i oświatowego	mieszkańcy gminy
8.	Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej w Buszkowach	prowadzenie Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Buszkowach	dzieci i młodzież
9.	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej „Komukulturka” KK w Kolbudach		
10.	Fundacja „Edukacja w drodze” 80-180 Kowale, ul. Sadowa 21	dofinansowanie edukacji zdolnych dzieci z terenów wiejskich	
11.	Gdańska Fundacja „I Ty Możesz Wszystko” w Jankowie Gdańskim	przeciwdziałanie patologiom społecznym	
12.	Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „Korona” w Lublewie Gd.		
13.	Fundacja „Ostańce Nadziei” Kolbudach, ul. Tysiąclecia 5/6		
14.	CARITAS Archidiecezji Gdańskiej, WTZ Łapino, ul Sienkiewicza 50	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Łapinach, dystrybucja żywności unijnej	niepełnosprawni mieszkańcy Gminy Kolbudy

Dane Urzędu Gminy Kolbudy.

W 2012 roku w gminie Kolbudy funkcjonowało 5 parafii Kościoła rzymskokatolickiego oraz Chrześcijański Zbór Świadków Jehowy. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 43. Kościoły i związki wyznaniowe w gminie w 2012 roku**

Lp.	Nazwa parafii / związku wyznaniowego	Adres
1.	Parafia p.w. Św. Floriana w Kolbudach	Kolbudy, ul. Wybickiego 34
2.	Parafia p.w. Bożego Ciała w Pręgowie	Pręgowo ul. Kościelna 3
3.	Parafia p.w. NMP Królowej Korony Polskiej	Lublewo Gdańskie, ul. Kościelna 6
4..	Parafia p.w. Św. Kingi w Kowalach	Kowale, ul. Zeusa 33/6
5.	Parafia p.w. Św. Mikołaja w Czapielsku	Czapielsk, ul. Słonecznikowa 42
6.	Chrześcijański Zbór Świadków Jehowy	Kolbudy

Dane Urzędu Gminy Kolbudy.

## 21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- bezdomność;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki.

<b>Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO</b>	
<b>mocne strony</b>	<b>słabe strony</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet</li> <li>• upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach</li> <li>• przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa</li> <li>• rozpowszechnianie ofert pracy z zagranicy</li> <li>• prowadzenie działań mających na celu zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy</li> <li>• podejmowanie działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• brak przeciwdziałania zjawisku dziedziczenia bezrobocia</li> <li>• nieprowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45 lat i więcej</li> <li>• brak pozyskiwania środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej)</li> <li>• brak działań wpływających na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy</li> </ul>
<b>szanse</b>	<b>zagrożenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy</li> <li>• korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy</li> <li>• możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej)</li> <li>• niewzrastająca liczba osób bezrobotnych wymagających aktywizacji</li> <li>• wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach</li> <li>• wzrastająca liczba nowych inwestorów tworzących miejsca pracy – niska liczba nowych miejsc pracy</li> <li>• niezwiększające się zjawisko ubóstwa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wzrost poziomu bezrobocia, w tym wśród osób w wieku 45 lat i więcej</li> <li>• utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet</li> <li>• występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia</li> <li>• ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież</li> <li>• brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych</li> <li>• wzrost poziomu nielegalnego zatrudnienia</li> </ul>

<b>Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ</b>	
<b>mocne strony</b>	<b>słabe strony</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• efektywna praca socjalna</li> <li>• prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin</li> <li>• rozwijanie opieki przedszkolnej, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego</li> <li>• prowadzenie analiz potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży</li> <li>• wystarczający dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia</li> <li>• skoordynowane działania instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• nierozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży</li> <li>• nieprowadzenie działań na rzecz rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego</li> <li>• brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży</li> <li>• brak działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców</li> <li>• brak działań inicjujących powstawanie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu nauczania</li> <li>• dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego</li> <li>• propagowanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu</li> <li>• prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia</li> </ul>	<p>samotnie wychowujących dzieci</p>
<b>szanse</b>	<b>zagrożenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• istnienie warunków do prowadzenia pracy socjalnej</li> <li>• odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych</li> <li>• możliwość kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadgimnazjalnym</li> <li>• dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży</li> <li>• istnienie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci</li> <li>• wzrastająca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego</li> <li>• zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych</li> <li>• wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych</li> <li>• brak poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży ze względu na brak koordynacji działań instytucji wspierających te grupy</li> <li>• niedostateczny dostęp do opieki przedszkolnej</li> <li>• brak organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży</li> <li>• wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego</li> <li>• niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży</li> <li>• słaba dostępność opieki medycznej</li> </ul>

<b>Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE</b>	
<b>mocne strony</b>	<b>słabe strony</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• prowadzenie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień</li> <li>• zapewnianie dostępu do pomocy psychospołecznej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień</li> <li>• kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe</li> <li>• prowadzenie wśród nauczycieli, rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień</li> <li>• diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży</li> <li>• prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych</li> <li>• wystarczający dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień do pomocy prawnej</li> <li>• duża różnorodność działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</li> <li>• istnienie zespołów interdyscyplinarnych</li> <li>• podejmowanie działań mających na celu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• brak działań inicjujących powstawanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych</li> <li>• brak działań mających na celu pozyskiwanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie</li> <li>• brak współpracy z NGO działającymi w obszarze uzależnień</li> </ul>

<p>kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży</li> <li>• prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</li> <li>• zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia</li> </ul>	
<b>szanse</b>	<b>zagrożenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• zwiększająca się liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychospołecznego i prawnego</li> <li>• wzrost liczby osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym</li> <li>• zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami</li> <li>• istnienie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie</li> <li>• niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia</li> <li>• wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami</li> <li>• wzrost liczby rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• brak wzrostu liczby osób wyleczonych z uzależnień</li> <li>• brak grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych</li> <li>• niewystarczająca ilość kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie</li> <li>• obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej</li> <li>• brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie</li> <li>• wzrost liczby osób w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych</li> <li>• wzrost liczby osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych</li> </ul>

<b>Obszar BEZDOMNOŚĆ</b>	
<b>mocne strony</b>	<b>słabe strony</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• diagnozowanie problemu bezdomności</li> <li>• informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy</li> <li>• zapewnianie osobom bezdomnym schronienia</li> <li>• udzielanie wsparcia osobom bezdomnym przybywającym z innych gmin</li> <li>• zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności</li> <li>• współpraca z NGO działającymi na rzecz osób bezdomnych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• brak działań zapobiegających bezdomności oraz nieprowadzenie działań na rzecz osób bezdomnych</li> <li>• brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności</li> <li>• brak działań uwrażliwiających mieszkańców na problemy osób bezdomnych</li> <li>• brak działań mających na celu zwiększenie akceptacji społecznej osób bezdomnych</li> </ul>
<b>szanse</b>	<b>zagrożenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• niezwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• występowanie problemu bezdomności</li> <li>• wzrastająca liczba osób bezdomnych</li> </ul>



<ul style="list-style-type: none"> <li>• posiadanie przez bezdomnych wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia</li> <li>• niewzrastająca liczba osób bezdomnych przybyłych z innych gmin</li> <li>• brak zjawiska minimalizowania problemów osób bezdomnych</li> <li>• odpowiednia jakość usług świadczonych osobom bezdomnym</li> <li>• społeczna akceptacja osób bezdomnych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wymagających schronienia</li> <li>• ograniczone możliwości realizowania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności</li> <li>• brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych</li> <li>• niewzrastająca liczba osób wychodzących z bezdomności</li> </ul>
--	---

<b>Obszar STAROŚĆ</b>	
<b>mocne strony</b>	<b>słabe strony</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• badanie liczebności osób starszych</li> <li>• informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy</li> <li>• podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi</li> <li>• wystarczająca liczba pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze</li> <li>• zapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w gminie</li> <li>• kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• nieinicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych</li> <li>• niezapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu)</li> <li>• nieprowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych</li> <li>• niepodejmowanie wśród osób starszych działań prozdrowotnych</li> <li>• niewrażliwienie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych</li> <li>• niepodejmowanie działań mających na celu poprawę sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym codzienne życie</li> <li>• niepodejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych</li> <li>• brak działań umożliwiających osobom starszym kontynuowanie aktywności zawodowej</li> <li>• brak działań inicjujących w gminie wolontariat na rzecz osób starszych</li> </ul>
<b>szanse</b>	<b>zagrożenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy</li> <li>• wzrost liczby osób starszych korzystających z usług opiekuńczych</li> <li>• możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny</li> <li>• dobra dostępność domów pomocy społecznej</li> <li>• brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• brak w gminie grupy wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych</li> <li>• nieodpowiedni dostęp osób starszych do małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu)</li> <li>• brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych</li> <li>• wzrost liczby osób starszych</li> <li>• niski poziom życia osób starszych</li> <li>• mała liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową</li> <li>• nieodpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna</li> <li>• niewystarczająca liczba wolontariuszy</li> </ul>



	<p>wspierających osoby starsze w codziennym życiu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych</li> </ul>
--	--

<b>Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ</b>	
<b>mocne strony</b>	<b>słabe strony</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy</li> <li>• udział w likwidowaniu barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym</li> <li>• upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy</li> <li>• tworzenie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych</li> <li>• uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych</li> <li>• wystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym</li> <li>• świadczenie wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• brak grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych</li> <li>• niepodejmowanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym</li> <li>• brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych</li> <li>• brak działań służących określeniu liczby osób niepełnosprawnych</li> <li>• brak działań mających na celu zwiększenie wśród mieszkańców gminy akceptacji osób niepełnosprawnych</li> <li>• brak działań inicjujących wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych</li> </ul>
<b>szanse</b>	<b>zagrożenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia</li> <li>• wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych</li> <li>• brak marginalizowania problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych – postępujące wykluczenie tych osób</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• brak grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych</li> <li>• brak bazy rehabilitacyjnej</li> <li>• brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych</li> <li>• wzrost liczby osób niepełnosprawnych</li> <li>• wrastająca liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia ze strony pracowników GOPS-u</li> <li>• zwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających wsparcia</li> <li>• istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie</li> <li>• wzrost liczby dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych</li> <li>• niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu</li> </ul>

<b>Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI</b>	
<b>mocne strony</b>	<b>słabe strony</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego</li> <li>• diagnozowanie problemów społecznych w gminie</li> <li>• informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia</li> <li>• poprawianie jakości obsługi klientów GOPS-u</li> <li>• prowadzenie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom</li> <li>• uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej</li> <li>• przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej</li> <li>• występowanie działań zapobiegających wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• brak działań inicjujących powstawanie nowych placówek pomocy społecznej</li> <li>• niepozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej</li> <li>• nieinicjowanie wolontariatu</li> <li>• niepodejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych</li> <li>• nieodpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych</li> </ul>
<b>szanse</b>	<b>zagrożenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w ośrodku pomocy społecznej</li> <li>• wystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie</li> <li>• posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia</li> <li>• dobrze dofinansowany system pomocy społecznej</li> <li>• odpowiednia jakość obsługi klientów GOPS</li> <li>• posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom</li> <li>• świadomość władz gminy co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej</li> <li>• zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej</li> <li>• istnienie organizacji pozarządowych</li> <li>• włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego</li> <li>• popadanie w rutynę i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej</li> <li>• niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej</li> <li>• mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia</li> </ul>

## 22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy obejmowała kilkanaście zagadnień. Analiza **sytuacji demograficznej** wykazała, że w gminie wzrasta liczba mieszkańców w każdej ekonomicznej grupie wieku. Tendencja ta implikuje konieczność zapewnienia dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, a osobom starszym pomocy materialnej i rzeczowej, dostępu do usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

W odniesieniu do **infrastruktury technicznej**, diagnoza pozwoliła stwierdzić, iż jest ona dość dobrze rozwinięta. W latach 2010-2012 zrealizowano w gminie m.in. takie inwestycje, jak:

- droga Otomin – Kowale do potrzeb przemysłowych,
- przebudowa skrzyżowania DW 221 (rondo),
- budowa ujęcia wody ze stacją uzdatniania wody w Bąkowie,
- kanalizacja sanitarna w części Otomina,
- przebudowa kanalizacji sanitarnej w Kolbudach,
- wodociąg spinający Kolbudy – Lublewo.

Jeśli chodzi o **komunikację** w gminie, dobre połączenia mają mieszkańcy miejscowości: Kolbudy, Kowale, Lublewo, Bąkowo, Jankowo i Otomin. Z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy miejscowości: Lisewiec i Ostróżki.

Analiza **sytuacji gospodarczej** gminy wykazała, że gmina posiada dobre warunki do rozwoju gospodarczego, głównie dzięki bliskości aglomeracji trójmiejskiej. Struktura podmiotów gospodarczych jest charakterystyczna dla miast, przeważający udział mają w niej branże:

- handel i naprawy,
- obsługa nieruchomości i firm,
- przetwórstwo przemysłowe,
- budownictwo.

Gospodarka gminy ewoluuje w kierunku przemysłowo – usługowym i rzemieślniczym, a sama gmina staje się zapleczem mieszkalno – rekreacyjnym dla pobliskich dużych miast. Nie zatraciła jednak charakteru obszaru rolniczego, a w strukturze użytków rolnych przeważają grunty orne. W gminie zarejestrowanych jest prawie 2.000 podmiotów gospodarczych, a ich liczba systematycznie się zwiększa.

Gospodarka determinuje sytuację na **rynku pracy**. Jej analiza wykazała, że na koniec 2012 roku liczba osób bezrobotnych w gminie wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim (wśród nich większość stanowiły kobiety). Najczęściej bez zatrudnienia pozostawały osoby młode z krótkim stażem pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy, oraz osoby mające za sobą kilkanaście lat pracy, którym z kolei powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy.

Co się tyczy **zasobów i warunków mieszkaniowych**, w latach 2010-2012 liczba mieszkań w gminie Kolbudy pozostawała na niezmiennym poziomie. W analizowanym okresie zwiększała się liczba rodzin, które nie mogąc pokryć całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywały dodatek mieszkaniowy.

Problemem związanym ze złą polityką mieszkaniową i deficytem mieszkań jest eksmisja. Najczęściej prowadzi ona do **bezdomności**, która – jak wykazała diagnoza – nie urasta w gminie do rangi problemu społecznego, a jest jedynie zjawiskiem.

Analiza **zasobów edukacyjnych** gminy pozwoliła stwierdzić, iż na jej terenie funkcjonuje 16 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 7 przedszkoli, 7 szkół podstawowych, 2 gimnazja. Jeśli chodzi o **działalność kulturalną**, to koordynuje ją w gminie Referat Kultury i Rekreacji Urzędu Gminy. Życie kulturalne gminy to m. in. Festiwal Pianistyczny Fermata, Chór Camerata Santa Cecilia, Młodzieżowa Orkiestra Dęta, Studium Piosenki, Studium Malarstwa oraz liczne koła zainteresowań i wiele imprez masowych organizowanych w poszczególnych sołectwach.

**Infrastruktura sportowo-rekreacyjna** w gminie jest dość dobrze rozwinięta. Składają na nią m.in. takie obiekty, jak: boiska sportowe, sale gimnastyczne i stadion sportowy, a także kompleks boisk wraz z budynkiem sanitarno-szatniowym (tzw. „Orlik”), korty tenisowe, park wodny, ośrodki jazdy konnej i strzelnica sportowa. W gminie działają również liczne kluby sportowe, w tym uczniowskie, a miłośnicy sportów rowerowych mają do dyspozycji ścieżkę rowerową.

Jeśli chodzi o **walory turystyczne** gminy, to z pewnością zaliczyć do nich należy atrakcyjne otoczenie przyrodnicze, w tym lasy i jeziora. Władze gminy przywiązują wielką wagę do ochrony i zachowania czystości środowiska naturalnego, inwestują także w infrastrukturę, dzięki czemu powstała ścieżka rowerowa Kolbudy-Gdańsk. W gminie istnieje zróżnicowana baza noclegowo-gastronomiczna, rozwija się także agroturystyka.

Co się tyczy **infrastruktury zdrowotnej**, w gminie funkcjonuje 5 zakładów opieki zdrowotnej (w tym 4 zakłady niepubliczne), prowadzonych jest 6 prywatnych praktyk

lekarskich oraz działają 4 apteki. Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dzieci i młodzieży są: zaburzenia refrakcji i akomodacji oka, alergia – dychawica oskrzelowa, alergie skórne i pokarmowe oraz otyłość. Dorosła populacja gminy najczęściej zmagają się z chorobami układu krążenia, chorobami obwodowego układu nerwowego, chorobami układu mięśniowo – kostnego i tkanki łącznej oraz przewlekłymi chorobami układu trawiennego.

Analiza **sytuacji dziecka** w gminie wykazała, że problemami, które najczęściej dosięgają dzieci, młodzież i ich rodziny, są dysfunkcje występujące w domu (odnoszące się do bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodziców, nadużywania przez nich alkoholu i przemocy domowej), zjawisko ubożenia rodzin, agresja i przemoc w grupie rówieśniczej oraz sięganie po środki uzależniające (alkohol, papierosy). Z kolei analiza potrzeb dzieci i młodzieży pokazała konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz potrzebę zorganizowania większej liczby świetlic, a także zwiększenia dostępu do pomocy pedagoga, psychologa i innych specjalistów i rozszerzenia wsparcia w postaci dożywiania.

Jeśli chodzi o stan **bezpieczeństwa publicznego**, w 2012 roku najczęściej dochodziło w gminie do przestępstw kryminalnych. Dominowały przestępstwa przeciwko mieniu, łącznie 313 postępowań.

Szeroko rozumianą **pomoc społeczną** w gminie świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, którego kadrę w 2012 roku stanowiło 12 osób (w oparciu o umowę zlecenie uzupełniali ją m.in. pracownik wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz asystent rodziny). Na 1 pracownika socjalnego przypadało 2 869 mieszkańców, co oznacza, że wskaźnik zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, nie był spełniony. W wykonywaniu zadań GOPS współdziałał z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2010-2012 ulegała zmianom, zmienił się również udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy. Największą grupę w ich gronie stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdziły dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej; w latach 2010-2012 najczęstszą przyczyną było ubóstwo, w dalszej kolejności bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia

gospodarstwa domowego. W mniejszym stopniu mieszkańcy gminy korzystali z pomocy społecznej z takich przyczyn, jak, alkoholizm czy przemoc w rodzinie.

Analiza **sytuacji osób niepełnosprawnych** pozwoliła stwierdzić, że ich udział w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku wynosił 11,6%. Osoby w wieku produkcyjnym dotknięte niepełnosprawnością stanowiły prawie 12% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku. Liczną grupę reprezentowały osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym, których odsetek wśród osób starszych w gminie wynosił 42%. Najwięcej osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie posiadało wykształcenie podstawowe ukończone i zasadnicze zawodowe. Zdecydowana większość osób zmagających się z problemem niepełnosprawności była bierna zawodowo.

Skalę niepełnosprawności w gminie potwierdziły dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej dotyczące powodów udzielania wsparcia, wśród których w latach 2010-2012 problem ten figurował na 3 miejscu.

Diagnoza **problemów uzależnień i przemocy w rodzinie** pokazała, że w latach 2010-2012 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie przeznaczano coraz mniej środków finansowych. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie ulegała wahaniom podobnie, jak liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W ramach swojej działalności GKRPA przeprowadzała kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz odbywała rozmowy interwencyjno-motywuujące z osobami nadużywającymi alkoholu. W latach 2010-2012 liczba osób objętych takimi rozmowami rosła nieznacznie z roku na rok, rosła także liczba osób, wobec których Komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2010-2012 GKRPA nie skierowała żadnej osoby na terapię, nie złożyła również w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie żadnego zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Obok GKRPA ważną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełniły Posterunek Policji oraz takie jednostki i grupy wsparcia, jak: Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz 9 świetlic realizujących program opiekuńczo-wychowawczy.

**Badania ankietowe w środowisku lokalnym** wykazały, że za największe atuty gminy mieszkańcy uważają dobre położenie geograficzne i komunikacyjne, w nieznacznej odległości od aglomeracji trójmiejskiej oraz walory krajobrazowe. sprawną administrację oraz sieć



placówek i obiektów oświatowo-wychowawczych, sportowo-rekreacyjnych, handlowych czy usługowych.

Najczęściej wymienianymi przez mieszkańców słabościami były: zły stan dróg lokalnych, deficyty w infrastrukturze sportowo-rekreacyjnej i mieszkalnictwie socjalnym oraz utrudniony dostęp do usług medycznych. Do słabych stron zaliczyli także bezrobocie oraz ubożenie dotkniętych nim obywateli. Część mieszkańców uznała, że imprezy kulturalne w gminie są organizowane zbyt rzadko, a placówki przedszkolne dysponują niewystarczającą liczbą miejsc.

Do problemów najczęściej występujących w gminie, mieszkańcy zaliczyli bezrobocie i alkoholizm oraz ubóstwo, dysfunkcyjność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci i rozpad więzi rodzinnych, złe warunki mieszkaniowe i problemy związane ze starzeniem się. Jednocześnie stwierdzili, że grupami, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem oraz zmagające się z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, a oferta świadczonej pomocy jest najmniej zadowalająca w takich obszarach, jak: bezrobocie, dysfunkcyjność rodzin, zdrowie, ubóstwo i uzależnienia.

Według mieszkańców, działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi, powinny przede wszystkim skupić się na przeciwdziałaniu bezrobociu, aktywizacji i szkoleniach osób pozostających bez zatrudnienia oraz rozbudowie mieszkalnictwa, w tym socjalnego. Za równie istotne uznali podjęcie kroków w celu zwiększenia dostępności pomocy psychologicznej, prawnej i społecznej oraz specjalistycznych usług medycznych, a także zmniejszenia skali problemu uzależnień (głównie poprzez zintensyfikowanie działań profilaktycznych i terapeutycznych).

Analiza **sektora pozarządowego** w gminie pozwoliła stwierdzić, iż w 2012 roku obejmował on 14 organizacji. Samorząd gminy podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych gminy, wsparcia lokalowego organizacji oraz doradztwa i konsultacji. W gminie było także 5 parafii Kościoła rzymskokatolickiego i 1 związek wyznaniowy.

Dokonana z udziałem przedstawicieli samorządu gminy **analiza SWOT** umożliwiła identyfikację mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją, pomagając jednocześnie usystematyzować zgromadzoną dotychczas wiedzę.



Uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy Kolbudy na lata 2014-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii.

### **III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA**

#### **1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ**

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy na lata 2014-2020, jest następująca:

**Kolbudy gminą zintegrowaną społecznie,  
podnoszącą jakość życia mieszkańców, zaspokajającą ich potrzeby  
i stwarzającą im możliwości rozwoju**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

### **Cel strategiczny 1.:**

**Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.**

#### **Cele operacyjne:**

1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
2. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

#### **Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:**

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w szczególności z kobietami po 40. roku życia, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez GOPS.
4. Pozyskiwanie inwestorów oraz wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości.
5. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
6. Wpływanie na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych o zasięgu ponadgminnym.

#### **Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:**

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
5. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.
6. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich

w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

7. Opracowanie, realizacja lub współdziałanie w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
8. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z Kościołem.

### **Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:**

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
3. Rozważenie możliwości zapewnienia mieszkań socjalnych
4. Zapewnianie osobom bezdomnym schronienia.
5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym działającymi na rzecz osób bezdomnych.

### **Czas realizacji działań:**

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

### **Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:**

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

### **Partnerzy w realizacji działań:**

Powiatowy Urząd Pracy, szkoły ponadgimnazjalne, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska w województwie pomorskim, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

### **Źródła finansowania działań:**

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

**Wskaźniki monitoringowe:**

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności.
- liczba nowych inwestorów,
- liczba nowych podmiotów gospodarczych, w tym liczba nowych małych i średnich przedsiębiorstw,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- liczba przeprowadzonych akcji charytatywnych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba programów wsparcia zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba opracowanych i realizowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych.
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

## **Cel strategiczny 2.:**

### **Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.**

#### **Cele operacyjne:**

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

#### **Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.:**

1. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GOPS-u i placówek oświatowych oraz asystentów rodziny.
2. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
3. Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
4. Zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, prawnego i socjalnego poprzez utworzenie w gminie Punktu Usług Doradczych.
5. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Rozwiązywania Problemów Rodzin.
6. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wypoczynku (np. półkolonii).
7. Zwiększenie liczby zajęć wychowawczych i edukacyjnych oraz dostępności wsparcia pedagogicznego i logopedycznego w placówkach oświatowych.
8. Rozszerzenie dożywiania dzieci uczęszczających do placówek oświatowych działających na obszarze wiejskim gminy.
9. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
10. Zwiększenie liczby miejsc w żłobku i placówkach przedszkolnych działających w gminie.
11. Rozwijanie sieci i oferty świetlic w gminie.
12. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, Sądu Rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych i Kościoła.

**Czas realizacji działań:**

Działania ciągle w latach 2014-2020 (utworzenie Punktu Usług Doradczych oraz powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Rozwiązywania Problemów Rodzin – 2015 r.).

**Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:**

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

**Partnerzy w realizacji działań:**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne, żłobek, placówki służby zdrowia, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, Kościół.

**Źródła finansowania działań:**

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

**Wskaźniki monitoringowe:**

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba osób korzystających z Punktu Usług Doradczych,
- liczba osób objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Rozwiązywania Problemów Rodzin,
- liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób z nich korzystających,
- liczba zajęć wychowawczych i edukacyjnych,
- liczba dzieci objętych wsparciem pedagoga i logopedy,
- liczba dzieci objętych dożywianiem,
- liczba przedsięwzięć służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży,



- liczba dzieci uczęszczających do żłobka i placówek przedszkolnych,
- liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających,
- liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka.

**Cel strategiczny 3.:**

**Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.**

**Cele operacyjne:**

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

**Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:**

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i niepełnosprawnym.
3. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem poprzez zwiększenie liczby opiekunek.
4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć.
5. Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego w gminie.
6. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z Kościołem.
8. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.
9. Zapewnienie w gminie Teleopieki dla osób starszych.

**Czas realizacji działań:**

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

**Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:**

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne.

**Partnerzy w realizacji działań:**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, szkoły ponadgimnazjalne, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy i Warsztaty Terapii Zajęciowej, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

**Źródła finansowania działań:**

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

**Wskaźniki monitoringowe:**

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych beneficjentów objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz liczba opiekunek,
- liczba przedsięwzięć organizowanych dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba klas integracyjnych oraz liczba osób do nich uczęszczających,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba osób korzystających z warsztatów terapii zajęciowej,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- liczba wolontariuszy,
- liczba osób korzystająca z systemu Teleopieki.

**Cel strategiczny 4.:**

**Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.**

**Cele operacyjne 1-2.:**

1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

**Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:**

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
3. Zwiększenie dotacji budżetowych dla Gminnego Ośrodka Zdrowia na realizację zadań określonych w ustawie o zakładach opieki zdrowotnej.
4. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
5. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.

**Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:**

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
3. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Kontynuacja działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
6. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym,

działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

**Czas realizacji działań:**

Działania ciągle w latach 2014-2020.

**Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:**

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i osób dotkniętych przemocą w rodzinie, grupy samopomocowe, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

**Partnerzy w realizacji działań:**

Placówki służby zdrowia, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, mieszkanie chronione, inne ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

**Źródła finansowania działań:**

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

**Wskaźniki monitoringowe:**

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- wysokość dotacji budżetowych udzielonych Gminnemu Ośrodkowi Zdrowia,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,

- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

**Cel strategiczny 5.:**

**Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.**

**Cele operacyjne:**

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

**Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:**

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Podejmowanie przez jednostki gminne i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, Policją, Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

**Czas realizacji działań:**

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

**Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:**

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

**Partnerzy w realizacji działań:**

Placówki ponadgimnazjalne, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna.



**Źródła finansowania działań:**

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

**Wskaźniki monitoringowe:**

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przestępczości,
- liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób z nich korzystających,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkół,
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

**Cel strategiczny 6.:**

**Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.**

**Cele operacyjne:**

1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.
3. Wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

**Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.**

1. Zwiększenie liczby pracowników socjalnych do poziomu zgodnego z zapisami ustawy o pomocy społecznej.
2. Doksztalcanie kadry pomocy społecznej.
3. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
4. Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
5. Inicjowanie w gminie działalności nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej.
6. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (także o zasięgu ponadgminnym).
7. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
8. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

**Czas realizacji działań:**

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

**Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:**

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

**Partnerzy w realizacji działań:**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

**Źródła finansowania działań:**

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

**Wskaźniki monitoringowe:**

- liczba pracowników socjalnych,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba nowo powstałych jednostek pomocy społecznej,
- liczba inicjatyw społecznych,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wolontariuszy.

## **2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI**

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy na lata 2014-2020 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbudach. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawiają się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem wójta a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem wójta.

Zespół oceniający strategię będzie ocenił poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotowuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie przekaze wójtowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

### 3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez radę i powinny stanowić załączniki do niniejszej strategii.

#### 3.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy na lata 2014-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- Program współpracy z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
- Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Kolbudy na lata 2012-2014.

#### 3.2. PROJEKTY

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających w gminie w obszarze polityki społecznej. Projekty stanowią „bank pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

**1. Nazwa projektu: „Klub Mamy i Taty w Kowalach – spotkania dla rodziców dzieci od urodzenia do 0-1 roku życia”.**

**Wnioskodawca projektu:**

Fundacja Rozwoju Rodziny „rodzic dziecko.pl”, ul. Huenefelda 20/1, 80-180 Gdańsk

**Cel główny projektu:**

Wspieranie rodzicielstwa, poprzez udzielania wsparcia emocjonalnego rodzicom od pierwszych chwil po urodzeniu dziecka.

**Cele szczegółowe projektu:**

1. Udzielanie emocjonalnego wsparcia rodzicom noworodków i niemowląt m.in. dla rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, szczególnie rodziny wielodzietne i niepełne, rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy domowej, osoby samotnie wychowujące dzieci, w trudnej sytuacji życiowej, rodziny ubogie, zamieszkujące na terenie gminy uczestnikom spotkań – poprzez towarzyszenie, możliwość rozmowy z innymi rodzicami i prowadzącymi spotkanie psychologami. Wzmacnianie więzi rodzic – dziecko, poprzez stworzenie przestrzeni do wyrażania trudnych emocji związanych z rodzicielstwem, inspiracje do twórczego i wspólnego spędzania czasu z dzieckiem na zabawie rodzica z dzieckiem podczas spotkań.
2. Zapobieganie stosowaniu metod wychowawczych opierających się na przemocy przez rodziców, uczestników spotkań.
3. Zapobieganie lub zmniejszanie nasilenia depresji okołoporodowej matek.
4. Wspomaganie prawidłowego rozwoju dziecka w wieku niemowlęcym – poprzez animację zabaw stymulujących rozwój psychoruchowy dziecka.
5. Wykrywanie zaburzeń wymagających profesjonalnej pomocy – poprzez obserwację matek, ojców, dzieci, oraz organizację spotkań z różnymi specjalistami i kierowanie rodziców do odpowiednich miejsc udzielających stosownej pomocy.
6. Aktywizacja i integracja społeczna matek i ojców, zamieszkujących na terenie gminy Kolbudy poprzez udział w działaniach Klubu.

**Miejsce realizacji projektu:**

- Klub Mamy i Taty w Kowalach.
- Gminny Dom Kultury w Kowalach, ul. Glazurowa 1.

**Beneficjenci projektu:**

- mamy i ojcowie dzieci w wieku 0-1 roku życia, mieszkańcy gminy Kolbudy.
- dzieci do 1 roku życia, mieszkańcy gminy Kolbudy.

**Potencjalni partnerzy w realizacji projektu:**

Urząd Gminy Kolbudy, Ziaja, FHU Agma, CH Kowale

**2. Nazwa projektu: „Klub Mamy i Taty w Kowalach – spotkania dla rodziców małymi dziećmi od 1-3 lat”.**

**Wnioskodawca projektu:**

Fundacja Rozwoju Rodziny „rodzic dziecko.pl”, ul. Huenefelda 20/1, 80-180 Gdańsk.

**Cel główny projektu:**

Wspieranie rodzicielstwa, poprzez udzielanie wsparcia emocjonalnego dla rodziców małych dzieci.

**Cele szczegółowe projektu:**

1. Aktywizacja i integracja społeczna matek i ojców, zamieszkujących na terenie gminy Kolbudy poprzez organizację otwartych i bezpłatnych spotkań w Klubie Mamy i Taty.
2. Objęcie opieką szczególnie rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, rodzin wielodzietnych i niepełnych, rodzin dotkniętych problemami przemocy domowej i uzależnień, osób samotnie wychowujących dzieci, w trudnej sytuacji życiowej, rodzin ubogich.
3. Wzmacnianie więzi rodzic – dziecko, poprzez stworzenie przestrzeni do wyrażania trudnych emocji związanych z rodzicielstwem.
4. Inspirowanie uczestników spotkań do twórczego i wspólnego spędzania czasu z dzieckiem.
5. Rozwijanie kompetencji społecznych dzieci – poprzez stworzenia przestrzeni do nawiązywanie kontaktów społecznych z innymi dziećmi w podobnym wieku, adekwatnie do możliwości rozwojowych dziecka, w bezpiecznym towarzystwie mamy lub taty podczas spotkań.
6. Wspomaganie prawidłowego rozwoju dziecka w wieku przed przedszkolnym – poprzez animację zabaw stymulujących rozwój poznawczy, emocjonalny, społeczny i motoryczny.
7. Wykrywanie zaburzeń wymagających profesjonalnej pomocy – poprzez obserwację matek, ojców, dzieci, oraz organizację spotkań z różnymi specjalistami i kierowanie rodziców do odpowiednich miejsc udzielających stosownej pomocy.

**Miejsce realizacji projektu**

- Klub Mamy i Taty w Kowalach.
- Gminny Dom Kultury w Kowalach, ul. Glazurowa 1.

**Beneficjenci projektu:**

- mamy i ojcowie dzieci w wieku 1-3 roku życia, mieszkańcy gminy Kolbudy.



- dzieci do 1-3 roku życia, mieszkańcy gminy Kolbudy.

**Potencjalni partnerzy w realizacji projektu:**

Urząd Gminy Kolbudy, Ziaja, FHU Agma, CH Kowale.

**3. Nazwa projektu: „Dylematy Wychowania – czyli rozmowy inspirujące wychowawczo dla rodziców dzieci 0-6”.**

**Wnioskodawca projektu:**

Fundacja Rozwoju Rodziny „rodzic dziecko.pl”, ul. Huenefelda 20/1, 80-180 Gdańsk.

**Cel główny projektu:**

Wspieranie rodzicielstwa i zapobieganie przemocy, poprzez wzmacnianie kompetencji wychowawczych rodziców dzieci od 0 do 6 roku życia.

**Cele szczegółowe projektu:**

1. Wzmacnianie kompetencji wychowawczych rodziców, uczestników warsztatów, szczególnie ludzi zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, rodzin wielodzietnych i niepełnych, rodzin dotkniętych problemami przemocy domowej i uzależnień, osób samotnie wychowujących dzieci, w trudnej sytuacji życiowej, rodzin ubogich.
2. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej potrzeb i prawidłowości rozwojowych dziecka.
3. Rozwój umiejętności radzenia sobie rodziców z trudnymi zachowaniami dzieci bez używania przemocy.
4. Zapobieganie stosowaniu metod wychowawczych opartych na przemocy.
5. Wzmacnianie więzi rodzic – dziecko, poprzez stworzenie przestrzeni do wyrażania trudnych emocji związanych z rodzicielstwem.

**Miejsce realizacji projektu:**

- Klub Mamy i Taty w Kowalach.
- Gminny Dom Kultury w Kowalach, ul. Glazurowa 1.

**Beneficjenci projektu:**

- mamy i ojcowie dzieci w wieku 0-6 roku życia, mieszkańcy gminy Kolbudy.
- dzieci do 0-6 roku życia, mieszkańcy gminy Kolbudy, biorący udział w towarzyszącym Dylematom warsztatach artystycznych.

**Partnerzy w realizacji projektu:**

Urząd Gminy Kolbudy, Ziaja, FHU Agma, CH Kowale.

**4. Nazwa projektu: „Pomoc psychologiczna dla rodziców i dzieci od 0-6 roku życia - konsultacje indywidualne, psychoterapia”.**

**Wnioskodawca projektu:**

Fundacja Rozwoju Rodziny „rodzic dziecko.pl”, ul. Huenefelda 20/1, 80-180 Gdańsk.

**Cel główny projektu:**

Psychologiczne wsparcie projektu od najwcześniejszych chwil rodzicielstwa poprzez zapewnienie możliwości udziału dorosłym i dzieciom w indywidualnych konsultacjach psychologicznych, bądź psychoterapii.

**Cele szczegółowe projektu:**

1. Udzielanie pomocy psychologicznej potrzebującym rodzicom dzieci w wieku 0-6, mieszkańcom gminy Kolbudy, szczególnie rodzinom zmagającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, rodzin wielodzietnych i niepełnych, rodzin dotkniętych problemami przemocy domowej i uzależnień, osób samotnie wychowujących dzieci, w trudnej sytuacji życiowej, rodzin ubogich.
2. Zapobieganie przemocy wobec dzieci poprzez udzielenie pomocy rodzicom, potencjalnym sprawcom.
3. Wspomaganie rozwoju i psychoterapia dzieci z zaburzeniami emocjonalnymi wieku rozwojowego.

**Miejsce realizacji projektu:**

- Klub Mamy i Taty w Kowalach
- Gminny Dom Kultury w Kowalach, ul. Glazurowa 1
- lub Centrum Rozwoju Rodziny, ul. Nowe Ogrody 35, Gdańsk

**Beneficjenci projektu:**

- mamy i ojcowie dzieci w wieku 0-6 roku życia, mieszkańcy gminy Kolbudy.
- dzieci do 0-6 roku życia, mieszkańcy gminy Kolbudy.
- rodziny beneficjentów bezpośrednich.

**Partnerzy w realizacji projektu:**

Urząd Gminy Kolbudy, Ziaja, FHU Agma, CH Kowale

**5. Nazwa projektu: „Rodzinne Wakacje w Klubie Mamy i Taty w Kowalach”.**

**Wnioskodawca projektu:**

Fundacja Rozwoju Rodziny „rodzic dziecko.pl”, ul. Huenefelda 20/1, 80-180 Gdańsk

**Cel główny projektu:**

Aktywizacja i integracja społeczna matek i ojców, zamieszkujących na terenie gminy Kolbudy.

**Cele szczegółowe projektu:**

1. Wzmacnianie więzi rodzic-dziecko, poprzez stworzenie przestrzeni przyjaznej dla rodziny, inspirującej do twórczego i wspólnego spędzania czasu z dzieckiem.
2. Wspomaganie prawidłowego rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym – poprzez animację zabaw stymulujących rozwój poznawczy, społeczny i motoryczny.
3. Rozwój wiedzy i kompetencji rodziców poprzez udział w warsztatach tematycznych i spotkaniach ze specjalistami różnych dziedzin.
4. Promowanie zdrowego odżywiania i zdrowego stylu życia rodziny.
5. Uczestnictwo całych rodzin we wspólnym, aktywnym wypoczynku wakacyjnym na terenie gminy.

**Miejsce realizacji projektu:**

- Klub Mamy i Taty w Kowalach
- Gminny Dom Kultury w Kowalach, ul. Glazurowa 1

**Beneficjenci projektu:**

- mamy i ojcowie dzieci w wieku 0-6 roku życia, mieszkańcy gminy Kolbudy.
- dzieci do 0-6 roku życia, mieszkańcy gminy Kolbudy.
- dzieci w wieku powyżej 6 lat zamieszkujące na terenie gminy Kolbudy, pomagające w organizacji akcji letniej.
- dziadkowie i babcie dzieci mieszkańców gminy Kolbudy.

**Partnerzy w realizacji projektu:**

Urząd Gminy Kolbudy, Ziaja, FHU Agma, CH Kowale

**Czas realizacji projektu**

**6. Nazwa projektu: „Utworzenie i prowadzenie placówki wsparcia dziennego- ognisko wychowawcze lub świetlica wiejska (koło zainteresowań)”.**

**Wnioskodawca projektu**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbudach, ul. Staromłyńska 1, 83-050 Kolbudy

**Cel główny projektu:**

Udzielenie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci, wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji rodzicielskiej.

**Cele szczegółowe projektu:**

1. Zapewnienie dzieciom opieki i wychowania.

2. Zapewnienie dzieciom pomocy w nauce.
3. Organizacja czasu wolnego, alternatywnych form rekreacji, zabawy, zajęć sportowych, zajęć umożliwiających rozwój, zainteresowań.
4. Organizacja zajęć socjoterapeutycznych, korekcyjnych, kompensacyjnych, logopedycznych.

**Miejsce realizacji projektu:**

Gmina Kolbudy – znalezienie lokalu dostosowanego do potrzeb wynikających z realizacji projektu na terenie gminy.

**Beneficjenci projektu:**

- bezpośrednio – dzieci i młodzież w wieku szkolnym – głównie z rodzin patologicznych i alkoholowych, przemocowych, wielodzietnych lub niepełnych, objętych nadzorem kuratora, wykazujące problemy opiekuńczo - wychowawcze.
- pośrednio – rodzice dzieci uczestniczących w zajęciach.

**Partnerzy w realizacji projektu:**

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe.

**Czas realizacji projektu:**

Od roku 2014 na stałe.

**7. Nazwa projektu: „Z Kulturą Na Co Dzień”.**

**Wnioskodawca projektu:**

Zespół Kształcenia i Wychowania w Lublewie, ul. Szkolna 5, 83-050 Kolbudy

**Cel główny projektu:**

Wprowadzenie dziecka w świat kultury, pokazywanie prawidłowych wzorców życia społecznego.

**Cele szczegółowe projektu:**

1. Zachęcanie do korzystania z dóbr kultury.
2. Ukazywanie prawidłowych stosunków społecznych.
3. Odwracanie uwagi od problemów rodzinnych.
4. Zachęcanie do aktywnego spędzania czasu wolnego.
5. Zachęcanie do udziału w różnych formach aktywności kulturalnej, poprzez organizowanie przedstawień i programów artystycznych.

**Miejsce realizacji projektu:**

Zespół Kształcenia i Wychowania w Lublewie, ul. Szkolna 5, 83-050 Kolbudy

Dodatkowo, wycieczki do instytucji kulturalnych.

**Beneficjenci projektu:**

Dzieci z klas 1-3 oraz oddziału przedszkolnego.

**Partnerzy w realizacji projektu:**

Teatr, muzeum, kino, ośrodki kultury, grupy teatralne, grupy muzyczne i filharmonia.

**Czas realizacji projektu:**

Rok szkolny 2013/2014

**8. Nazwa projektu: „Zmieniam świat. Jestem twórczy i otwarty”.**

**Wnioskodawca projektu:**

Zespół Kształcenia i Wychowania w BielkóWKu.

**Cel główny projektu:**

Integracja.

**Cele szczegółowe projektu:**

1. Budowanie pozytywnych relacji między mieszkańcami.
2. Zdobywanie nowych doświadczeń i umiejętności.
3. Poszerzanie wiedzy z różnych dziedzin (warsztaty, spotkania ciekawymi ludźmi).

**Miejsce realizacji projektu:**

Zespół Kształcenia i Wychowania w BielkóWKu.

**Beneficjenci projektu:**

Dzieci w wieku 8-13 lat (pośrednio skorzysta z tego cała społeczność)

**Partnerzy w realizacji projektu:**

Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnia Psychologiczno - pedagogiczna, Caritas, Komenda Policji, Straż Pożarna, Sąd.

**Czas realizacji projektu:**

Rok szkolny.

#### **IV. UWAGI KOŃCOWE**

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy na lata 2014-2020 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

## SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

### Diagramy:

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

### Tabele:

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2012 roku

Tabela 2. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2010-2012

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2010-2012

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2010-2012

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2010-2012

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2010-2012

Tabela 8. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2011 roku

Tabela 9. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2012

Tabela 10. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2010-2012

Tabela 11. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

Tabela 12. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

Tabela 13. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2010-2012

Tabela 14. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2010-2012

Tabela 15. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2010-2012

Tabela 16. Wykaz publicznych placówek oświatowo – wychowawczych prowadzonych przez Gminę Kolbudy

Tabela 17. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2010/2012

Tabela 18. Hotele, pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne w gminie w 2012 roku

Tabela 19. Problemy występujące w środowisku szkolnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjalnych

Tabela 20. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie w 2012 roku

Tabela 21. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2012 roku

Tabela 22. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2011 roku



Tabela 23. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2012 roku

Tabela 24. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

Tabela 25. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

Tabela 26. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2010-2012

Tabela 27. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

Tabela 28. Struktura wiekowa oraz aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2012 roku

Tabela 29. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

Tabela 30. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2010-2012

Tabela 31. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2010-2012

Tabela 32. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2012

Tabela 33. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2010-2012

Tabela 34. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012

Tabela 35. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2012 roku

Tabela 36. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

Tabela 37. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Tabela 38. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Tabela 39. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Tabela 40. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2010-2012

Tabela 41. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie w latach 2010-2012

Tabela 42. Organizacje pozarządowe w gminie w 2012 roku

Tabela 43. Kościoły i związki wyznaniowe w gminie w 2012 roku

### **Wykresy:**

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?